

DOMINICAL

Reportatge
La pela del suro
El juliol és el millor mes per
arrencar l'escorça de l'alzina;
se n'encarreguen, com fa 200
anys, els llevaires. PÀGINES 4 i 5

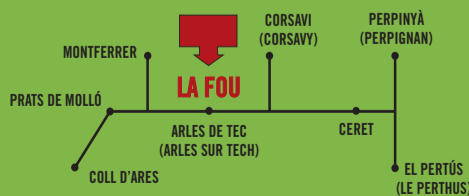

Reportatge **El català de l'Alguer** PÀGINES 2 i 3 Reportatge **De la política a la banca** Rodrigo Rato. PÀGINA 6 Entrevista **Teresa Valldosera** «És important la cooperació entre pagesos». PÀGINA 7 Reportatge **Poetes en guerra** Hernández i Alberti. PÀGINES 8 i 9

SUPLEMENT **MOTOR** 🇪🇸 **El teu primer Audi: L'A1** és el nou i primer esglaó d'accés a la gamma de la marca alemanya. PÀGINES 18 i 19

ARLES DE TEC «LES GORGES DE LA FOU» —EL CONGOST MÉS ESTRET DEL MÓN—

OBERT DEL 26 DE MARÇ AL 30 DE NOVEMBRE DE LES 10 A LES 18 HORES
PÀRQUING

Tel. 0033/468 39 16 21 - FRANÇA

FOTO PORTADA: ANIOL RESCLOSA (UN LLEVAIRE ARRENCANT EL SURO D'UNA ALSINA, AQUESTA SETMANA A AGULLANA)

SUMARI

11 de juliol de 2010

4 i 5 Reportatge

La pela del suro

El mes de juliol és el millor de l'any per arrencar l'escorça de l'alzina surera, el suro; ho fan els llevaires, com fa 200 anys.

6 Reportatge

De la política a la banca

Rodrigo Rato, exministre d'Economia i ara president de Caja Madrid, ha liderat una macrofusió de caixes.

7 Entrevista

Teresa Valldosera

Pagesa agroecològica d'Albons, forma part d'un grup d'agricultors que venen els productes a través d'Internet.

8 i 9 Reportatge

Poetes en guerra

Miguel Hernández i Rafael Alberti havien estat amics, però es van distanciar i la tensió entre ells va esclatar en una festa.

10 Reportatge

Territori «brit» al FIB '10

Dominical
Passeig General Mendoza 2.
17002 GIRONA.
Telèfon: 972 20 20 66

Director
Jordi Xargayó

Cap de redacció
Alfons Petit

Administrador
Fèlix Noguera

Publicitat
Paco Martí

Dominical

El català de l'Alguer

La Generalitat de Catalunya treballa amb el Ministeri italià d'Educació i les autoritats locals per intentar generalitzar l'ensenyament de l'alguerès a la ciutat de Sardenya

TEXT I FOTOGRAFIA: ARIADNA MATAMOROS/ACN/DdG

Sóc una mestra algueresa, enamorada de l'Alguer i del projecte Joan Palomba, que té les ganes, el desig i l'esperança que no mori l'alguerès». Així s'expressa Carmelita Zedda, professora d'un dels centres educatius de l'Alguer en què s'aplica el projecte Palomba, una iniciativa que des del 1999 ofereix una hora de català setmanal als nens de tres a tretze anys de les escoles de l'Alguer. Mestres voluntaris d'Òmnium Cultural de l'Alguer i del Centre de Recursos Maria Montessori, de la Generalitat de Catalunya, van engegar aquesta projecte que malgrat «ser poca cosa», considera Zedda, ha posat el seu gra de sorra per la salvaguarda del català de l'Alguer.

Carmelita Zedda està encantada de poder ensenyar l'alguerès a la seva classe de nens de vuit i nou anys. «Els meus minyons han començat a aprendre l'alguerès als dos o tres anys perquè són fills de progenitors joves que no parlen l'idioma, com tants joves de l'Alguer», explica. Una situació usual en aquesta ciutat del nord de l'illa italiana de Sardenya, on la majoria de pares joves han parlat sempre en italià amb els seus progenitors, i han perdut l'alguerès com a llengua vehicular. A més, Carmelita explica que el projecte Palomba compta amb pocs recursos i es basa principalment en la feina de mestres voluntàries que van a les escoles a ensenyar l'alguerès.

Però els alumnes de Carmelita són privilegiats. «No només faig una hora a la setmana. Com que no sóc una mestra externa del projecte Palomba, quan ensenyo matemàtiques o italià, hi introduïxo l'alguerès. Els nens s'habituen i em demanen que parli el català de l'Alguer». Una estratègia que va en la línia dels plans de la delegació de la Generalitat a l'Al-

guer, que està negociant amb l'Estat italià perquè introdueixi el català a les escoles a través d'impartir alguna assignatura en alguerès. «Una hora és poc per poder parlar una llengua», explica Carmelita, i l'alguerès «no és una llengua fàcil, perquè s'escriu d'una manera i es parla d'una altra», afegeix.

EL PROJECTE LA COSTURA

Una altra iniciativa per portar l'alguerès a l'escola és el projecte La Costura. El 2004, des d'Òmnium Cultural de l'Alguer, el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i el municipi de l'Alguer es va voler engegar un programa perquè infants de parvulari poguessin fer els seus aprenentatges en alguerès. La iniciativa s'ha desenvolupat com a projecte experimental a l'Escola Diocesana de la Infància San Giovanni Bosco. La Costura és una classe dins d'aquesta escola, en què es fa un programa educatiu en tres llengües: el català de l'Alguer, l'italià i l'anglès. D'aquesta manera, quan els nens i nenes acaben els tres anys de l'escola maternal, continuen el procés educatiu a l'escola primària amb la possibilitat de seguir amb l'experiència d'aprendre l'alguerès a través del projecte Joan Palomba.

Francesca Dinapoli és la mestra de La Costura i explica engrescada el projecte. «La iniciativa és molt positiva, és una immersió lingüística!», afirma. Enguany, la classe de La Costura té 11 alumnes que reben una educació en un 60% en alguerès.

Durant la dècada de 1960, els mestres de l'Alguer van recomanar als pares que no parlessin alguerès als seus fills ja que podia perjudicar l'aprenentatge de l'italià. Així, molts algueresos van continuar parlant el dialecte en-

Fotos:

- 1** Anna Castaldi parla a la seva filla Floriana en alguerès, però ella li respon en italià des que va complir cinc anys.
- 2** Carmelita Zedda amb els seus alumnes del projecte Joan Palomba.
- 3** Francesca Dinapoli i els alumnes de La Costura, una altra iniciativa per portar l'alguerès a l'escola.
- 4** Tonino Nieddu i la seva esposa, mestra del projecte Palomba, amb el seu fill, a qui parlen en alguerès.
- 5** Joan Adell, representant de la Generalitat de Catalunya a l'Alguer.

tre ells però es dirigien als seus fills en italià. D'aquesta manera, la transmissió oral de l'alguerès s'ha anat perdent fins que avui dia només el més grans el parlen, mentre que d'altres l'entenen i el podrien parlar, però no ho fan per vicis del passat o per vergonya.

Però hi ha alguns joves que no han desistit de transmetre l'alguerès als seus fills, com Tonino Nieddu, que malgrat la recomanació que van rebre els seus pares perquè no li parlessin alguerès, va tenir la sort que aquests van fer cas omís als docents i van educar-lo amb el català de l'Alguer. «Sempre he tingut la idea que quan tingués un fill li parlaria en alguerès», explica Nieddu, casat amb una mestra del projecte Palomba.

Un altre cas excepcional és Anna Castaldi, que assegura que sap més paraules en alguerès que en italià. Amb el català de l'Alguer «expresso millor els sentiments i les emocions», afirma. Castaldi parla a la seva filla Floriana amb alguerès però ella li respon en italià, ja que als cinc anys va deixar de respondre-li en alguerès «quan a l'escola la nena veia que tothom parlava italià», destaca Castaldi. Floriana explica que li agrada parlar en alguerès, però que només l'usa quan «fa bromes» amb els seus pares.

EN PERILL

«L'alguerès està en perill i volem que es mantingui viu». Aquest és l'objectiu de Joan Adell, representant de la Generalitat de Catalunya a l'Alguer, que des de fa un any treballa perquè els algueresos recuperin les ganes de parlar l'alguerès, dialecte del català eclipsat per l'ús majoritari de les altres dues llengües de Sardenya: l'italià i el sard. Amb aquesta idea, la

Generalitat està negociant amb l'Estat italià per introduir el català a les escoles de l'Alguer i aconseguir que s'institucionalitzi l'ensenyament de l'alguerès. Fins ara, el seu ensenyament es redueix al projecte Palomba.

L'estructura de l'educació a Itàlia és diferent a la de Catalunya. La regió de Sardenya no té competències en ensenyament, sinó que les té el Ministeri d'Instrucció Pública italià. Malgrat això, les escoles de l'illa «tenen força autonomia per fer accions dins els seus espais», assegura Adell. Per això, segons ell, la salvaguarda de l'alguerès «no és només responsabilitat de la Generalitat, sinó que com a minoria lingüística és responsabilitat també de l'Estat italià, de la regió sarda i del municipi de l'Alguer».

Que es portés el català a les escoles seria un gir de 180 graus per a la salvaguarda de l'alguerès, i més quan va ser justament des de l'àmbit de l'ensenyament que fa quaranta anys es va recomanar el contrari, el que ha lacrat la transmissió del dialecte de pares a fills. Però les coses estan canviant. «L'estat italià, central des del punt de vista lingüístic, s'està adonant cada vegada més que convé donar joc a les minories lingüístiques», considera Adell després d'haver mantingut diverses reunions amb els responsables del Ministeri d'Instrucció Pública italià. «L'estructura legal (de l'Estat italià) permet a l'alguerès tenir camí per recórrer», continua. Per portar a terme la introducció de l'alguerès a les escoles, la Generalitat, el Ministeri del ram italià, la regió sarda i el municipi de l'Alguer estan mirant l'exemple d'altres minories lingüístiques a Itàlia, com el francès a la regió de la Vall d'Aosta (al nord-oest del país) que, «com que no tenien el suport extern

com el català a l'Alguer, han fet polítiques pròpies», ha explicat Adell.

Una de les idees que es preveu és, més que ensenyar l'alguerès a les escoles com una segona llengua, que l'alguerès «sigui la llengua vehicular en l'ensenyament d'alguna matèria», apunta Adell. «Si ho aconseguim serà un èxit, ja que els equips docents, els directius i els minyons veurien que l'alguerès és una llengua tan digna com l'italià», afegeix. Per Adell, d'aquesta manera es trencaria una altra dificultat que s'ha de resoldre: «Encara hi ha la idea generalitzada que l'alguerès és la llengua de la família, dels sentiments, però no és la llengua de prestigi, de comunicació formal o d'escriptura». El finançament d'aquesta iniciativa educativa provindrà bàsicament de la regió sarda i el seu projecte de minories lingüístiques, amb el suport del Ministeri d'Instrucció Pública italià i de la Generalitat.

POCS MESTRES

Una altra dificultat que s'haurà de resoldre perquè el català entri a les escoles de manera formal és aconseguir una massa sòlida de professors que puguin ensenyar la llengua. «El més important és que la gent tingui ganes i uns coneixements mínims de català». Per això, l'Ajuntament de l'Alguer farà una enquesta a les escoles de les ciutats per identificar els mestres susceptibles a ensenyar l'alguerès i la Generalitat impartirà cursos de perfeccionament en l'àmbit pedagògic i lingüístic.

Des de fa vuit anys, el Departament d'Educació català porta professionals a l'Alguer per ensenyar metodologies pedagògiques renovades i imparteix cursos de català estàndard a l'illa.

El verd permanent del fullatge de l'alzina surera i el sòl irregular on creix configuren un paisatge absorbent i original que atrau i captiva de forma immediata. És la gruixuda i rugosa escorça que vesteix el tronc i les branques de les sureres el que dóna a aquest arbre típic del Mediterrani Occidental una identitat pròpia i al mateix temps el diferencia de tants d'altres aprofitats per l'home per obtenir-ne fusta, llenya o fer-ne carbó. Creixen torçats, cadascun al seu aire i sense envair l'espai de la resta. Durant el mes de juliol, i un cop cada dotze o catorze anys, comparteixen el bosc amb una colla d'homes encarregats de pelar-los el tronc per extreure'n el suro. Són els llevaires, treballadors conscients que l'origen del seu ofici es remunta a dos segles enrere. Antoni Gorgot és el cap d'un d'aquests grups i explica els secrets de l'activitat per tal de cuidar els arbres. «Les sureres són molt febles, són arbres que no poden compartir territori amb altres». Per això, abans de decidir explotar una zona surera «cal fer neteja. En aquest bosc (a Agullana) vam haver de talar tots els pins i les alzines per evitar que danyessin les sureres».

Els llevaires es posen a treballar quan comença a puntejar el sol, a dos quarts de sis del matí, i no acaben fins les tres de la tarda. El grup d'Antoni Gorgot està format per dotze treballadors, alguns llevaires i altres traginiers. Arriben junts al bosc, tots amb la seva picassa —una destal especial que utilitzen per extreure l'escorça de l'alzina; el suro, vaja— sobre l'espatlla, se situen en una mateixa zona —prou àmplia com per no destorbar-se els uns als altres— i cadascú s'«apropia» d'una surera. Cada llevaire pica a la seva manera; d'esquenes o de cares a l'arbre, flexionant genolls o encorvant l'esquena. Els moviments estan perfectament mil·limetrats. La delicadesa és clau en aquest ofici. El braços curts i bronzejats dels treballadors es mouen i colpegen amb precisió. Picar massa fort de manera que la picassa es clavi més enllà de l'escorça o fer palanca de forma excessivament brusca pot originar ferides al tronc de la surera i deixar-la malmesa de forma permanent ja que evita la correcta circulació de la sàvia. Els traginiers esperen pacients però atents que cada llevaire acabi de pelar la surera escollida per poder endur-se el suro a un racó del bosc o del camí i amuntegar-lo. Després els serà més còmode carregar el camió.

L'ambient de treball és distès però continuat. A priori pot semblar una feina més aviat individualista. Cadascú amb la seva picassa i amb el «seu» arbre. Però no és així. Les sureres grans es pelen entre dos. Cadascú pica per una banda, procurant no alterar el ritme de l'altre. A l'hora de fer saltar el suro, un fa palanca amb la part inferior de la picassa i l'altre aguanta la peça per evitar que caigui brusquement al terra. «Atent, eh!» exhorta un. «Vinga, va, home!» replica l'altre.

FEINA EN EQUIP

Després d'unes quantes hores de feina, l'equip fa un descans. Tots van alhora. Una estona per beure aigua i fer un mos, necessiten recuperar forces per seguir picant i tibant, per seguir carregant i amuntegant. Treballen prop de nou hores, sota l'ombra d'uns arbres vells i amb la feixuguesa d'una calor que augmenta amb el pas de les hores. Les expressions simpàtiques dels llevaires denoten una gran vocació cap a l'ofici. I a més, demostren que no els importa compartir el que en saben. És saviesa, saviesa d'aquella que no està escrita als llibres, o si més no, no pas als llibres de butxaca que acostumen a portar a sobre. És un art transmès de generació en generació i que s'ha conservat gràcies a l'apreci que senten per l'ofici aquells qui l'han exercit.

«Toqueu el tronc», diu un jove llevaire, després d'haver-ne tret tota l'escorça, a les persones que integren el grup de visitants que segueix les seves evolucions aquest matí de principis de juliol. Està fred i lleugerament humit. «Això només passa en aquesta època de l'any. Quan s'apropen aquests mesos hem d'anar venint al bosc regularment per veure quan podem començar a llevar. Si el tronc està humit, el suro salta amb més facilitat i així evitem el risc de fer-li mal». Aprofitant aquest increment de la feina al bosc, el celler Espelt de Vilajuïga ha programat unes visites per conèixer de primera mà aquesta feina (veure peça lateral).

Un dels productes més habituals, i al mateix temps més rendibles, que es deriven del suro

La pela del suro

El mes de juliol és el millor de l'any per arrencar l'escorça de l'alzina surera, el suro; uns dos-cents llevaires a tot Catalunya continuen fent aquesta feina pràcticament com dos segles enrere

TEXT: LAIA QUINTÀ FOTOGRAFIA: ANIOL RESCLOSA

Un matí entre sureres i llevaires

Per als propers dies 13 i 18 de juliol (dijarts i diumenge de la setmana entrant, respectivament), el Celler Espelt de Vilajuïga, amb la col·laboració de l'Institut Català del Suro, ha organitzat sengles sortides als boscos de l'Albera (Agullana, Maçanet de Cabrenys o Darnius) per poder presenciar en directe la pela del suro. Els participants en la visita recorreran posteriorment les instal·lacions del Celler Espelt (visita, tast de vins i dinar). Per a més informació: 972 53 17 27.

són els taps, utilitzats en la indústria vinícola des del segle XVII. L'elaboració de xampany va engegar a Occitània el procés manufacturer del suro als volts del 1680. Tanmateix, la tradició surera no va prendre força a Catalunya fins a mitjans del segle XVIII. Les comarques gironines van ser i segueixen sent les principals productores d'aquest material a Catalunya; de fet, la primera indústria surera es va situar a Tossa de Mar i la segona a Agullana, més concretament a Can Bech, fa dos segles i mig. Derivat d'aquesta nova ocupació va sorgir la figura del llevaire, un d'aquells oficis que actualment es troben en una situació delicada; no tan «preocupant» com en el cas dels traginiers o els matalassers, però sí equiparable a la que viuen els cistellers o els bufadors de vidre.

Ser llevaire no només vol dir anar de tant en tant al bosc a arrencar l'escorça de les alzines sureres; implica conèixer els secrets del bosc i observar-lo contínuament. Durant l'hivern els llevaires tenen cura del bosc, el mantenen net i eviten el creixement d'arbres que podrien danyar les sureres. A més, tres anys després de la pela es fa el ratllat. Es tracta d'una operació

lenta consistent en marcar els arbres verticalment amb un ganivet prim per tal que a l'hora de llevar no calgui picar amb la picassa. «A una surera ratllada se li pot extreure el suro simplement pressionant amb la part inferior de la picassa», explica un llevaire que parla castellà. La pela s'acostuma a fer durant el mes de juliol; les condicions climàtiques que s'hi donen són les òptimes per extreure el material amb facilitat i sense danyar l'arbre. La feina del bon llevaire és treure tot el suro que hi ha des del terra fins la línia de tall (punt fins on es pot extreure suro) per evitar que al regenerar-se trobi obstacles. «Ara mateix li acabo de fer molt mal a aquest arbre sense ni tan sols voler-ho diu en Lluís, un llevaire que es mostra afligit: «I no ha estat per picar massa fort, sinó per l'estrebada final». De nou una mostra de la vocació que aquests treballadors senten per l'ofici.

«Nosaltres només som les tres primeres mans que toquem el suro. Després en vindran trenta-set més», comenta un llevaire mentre intenta fer saltar l'escorça sense danyar el tronc. Antoni Gorgot en dóna detalls: «En el procés de fabricació de taps, les plaques de suro passen

Fotos:
Sobre aquestes
línies, els taps sortint
de la placa de suro
ja tractada.

1 Els llevaires pelen una surera havent-hi fet tan sols un tall.

2 Quan s'han de pelar les sureres grans es treballa en equip.

3 Un llevaire colpejant amb la picassa per extreure tota l'escorça de l'alzina.

4 L'esforç de fer palanca amb la part inferior de la picassa per desenganxar l'escorça.

5 Les plaques de suro amuntegades abans de ser carregades al camió.

6 Un cop extret el suro, els traginers el porten fins al camió; però a vegades són els mateixos llevaires, com en aquest cas, els que ho fan.

7 Jep Piconell descansant recolzat en la seva picassa empordanesa.

8 Un treballador esmolant una picassa extremenya.

9 Un cop enllestida la lleva al bosc, el camió, carregat de suro, és a punt de marxar cap a la fàbrica on es començarà el procés de tractament perquè posteriorment se'n puguin fer els taps.

per quaranta mans diferents fins arribar al celler. Només tres ho fan al bosc» (el llevaire, el traginer i el transportista).

La picassa de Jep Piconell, de la Jonquera, ha llevat moltes tones de suro. Ell és llevaire de tota la vida i el seu pare també ho era. Forma part del grup de llevaires de Gorgot i és l'únic que treballa amb una picassa empordanesa, la resta del grup ho fa amb picasses extremenyas. La diferència entre ambdues eines és en la fulla de la destal; mentre que l'empordanesa és allargada i amb poca corbatura, l'extremenya presenta una fulla molt més cobada que li dona un aspecte més sofisticat («com la destal d'un botxí», apunten). Explica que no hi ha diferències en el resultat: «cadascú treballa amb l'eina que li resulta més còmoda o amb la que ho ha fet des del principi».

«En aquest sector hem passat per mals moments, fins i tot l'expresident de la Generalitat Josep Irla (que tenia una fàbrica de taps de suro a Sant Feliu de Guíxols) se'n va ressentir quan estava a l'exili», explica amb expressió severa en Lluís. Al final de la Guerra Civil (1939) el suro català no tenia mercat. L'exportació era

impensable i la demanda iterna es cobria perfectament amb la producció extremenya. Van ser uns anys en què el talc va prendre força. Les necessitats derivades de l'extracció minera de fusta que va trobar la resposta més ràpida en el castanyer: «A Catalunya es van tallar moltes sureres per plantar, en el seu lloc, castanyers, un arbre que proporciona una fusta molt ràpida d'obtenir i treballar».

ALS BOSCOS GIRONINS

En època de lleva, hi ha a tot Catalunya unes 200 persones dedicades exclusivament a pelar les sureres i traginar el suro fins als camions. Aquesta activitat, poc coneguda per la majoria de la població, encara es desenvolupa en alguns boscos gironins de l'Albera, les Gavarres o la Serra del Montnegre. Tot el suro s'extreu mitjançant la tècnica tradicional. Existeixen sistemes mecànics destinats a la pela del suro, però tenen inconvenients importants. Segons la patronal del suro Aecork, aquests sistemes tan sols s'han provat en plantacions andaluses i no han demostrat ser prou efectius. «El que

els explotadors del suro volen és que pesin poc i que puguin pelar amb més rapidesa que els llevaires», afegia la mateixa font.

A Catalunya la situació és força diferent que a la resta de zones productores (Extremadura, Andalusia, Portugal, França, Marroc...). Alguns llevaires que treballen als boscos de l'Albera diuen orgullosos que el suro de frontera —el que ells extreuen— «és el millor del món». La realitat és que, per regla general, el suro català és millor que l'extremenya per la seva lentitud de creixement, que afavoreix una major densitat del material. Per això, la patronal Aecork es queixa que la manca d'ajudes governamentals provoca que tan sols s'exploti el 50% del territori surer de Catalunya (prop de 40.000 hectàrees), el 80% del qual és a les comarques gironines. Per poder posar en explotació els boscos, afegeixen des d'Aecork, s'han d'executar tasques prèvies (la primera pela d'una surera no es pot fer fins que no tingui almenys 25 anys, i de les dues primeres peles no se n'obté suro de qualitat, sinó l'anomenat peregrí) que suposen una inversió considerable només recuperable a molt llarg termini.

Llums i ombres de la seva gestió

L'etapa de Rato al capdavant de la política econòmica espanyola va ser de molta creació d'ocupació, fortes taxes de creixement del PIB i sanejament financer de l'Estat, que va arrencar amb Solbes en l'etapa final del feipisme, va augmentar amb Rato durant vuit anys i va seguir creixent de nou amb Solbes els quatre anys següents. Però va ser també un període d'eufòria fonamentada en un patró de creixement sentenciat a fer-se insostenible, basat en el protagonisme de l'edificació i el sector immobiliari.

Rato va ser també grans privatitzacions empresarials, que tímidament havien emprès els socialistes després del fortíssim sanejament dels governs de González al sector públic, i també va ser Rato qui va acabar per dirigir la integració d'Espanya a l'euro en les condicions pactades pel Govern precedent. En la privatització se li va retreure que col·loqués persones de la seva confiança, i de determinats grups econòmics, al front de les antigues empreses públiques, i en política energètica que hagués impedit fusions com la d'HC i Unión Fenosa al·legant una reducció de la competència, que hagués frenat empreses estrangeres de titularitat estatal, que hagués esgrimit com a arma defensiva l'anomenada «acció or» i que es posés en marxa l'anomenat «déficit de tarifa». Espanya va haver de renunciar a l'«acció or» per imposició comunitària, Unión Fenosa va acabar absorbida per Gas Natural, dues companyies estrangeres de titularitat estatal dominen ara HC i Endesa i el «déficit de tarifa» no va deixar de créixer des de llavors.

El desaparegut empresari Ramón Rato va aspirar des dels anys quaranta a ser, com el seu avi, ministre d'Economia d'una monarquia restaurada, i va bregar per convertir-se en un dels grans banquers del país. No va aconseguir el primer propòsit i va fracassar estrepitosament en el segon. Però les dues aspiracions les va acabar materialitzant el menor dels seus tres fills. Rodrigo Rato Figaredo, nascut a Madrid el 1949, descendeix de dues branques de la burgesia industrial, minera i financera d'Astúries. Gairebé tots els seus antecessors per una i altra vies van tenir implicacions bancàries i la majoria les van compatibilitzar fins als anys trenta amb la política. D'aquest trionomi d'empresa, banca i política dimana Rodrigo Rato, que primer va ser conseller d'empreses familiars, després va fer carrera política fins a seure al Consell de Ministres, més tard va assumir la direcció del Fons Monetari Internacional i ara acaba de convertir-se, al capdavant de Caja Madrid i del banc en el qual s'involucraran aquesta entitat, Bancaixa, Caja Insular de les Canàries, Caja Àvila, Caja Segovia, Caja La Rioja i Caixa Laietana, en el tercer banquer més important del país i president del major grup de caixes d'estalvis d'Europa.

Llicenciat en Dret per Madrid i màster en Administració d'Empreses per Berkeley, Rato es va esforçar des de nen a compatibilitzar la passió dual paterna per la política i els negocis amb la mateixa naturalitat amb la qual va aconseguir un peculiar mestissatge entre certa displicència de classe alta del barri madrileny de Salamanca amb la ironia fina i intel·ligent de la qual es va impregnar en els estiuajos de Gijón. Manuel Fraga, fundador d'Alianza Popular (AP), va ser l'impulsor de la seva carrera política, en la que va tenir un debut desastrós. Candidat novell per Ciudad Real (1979) i després per Cadis (1982), no va obtenir acta de diputat fins a les segones eleccions, les mateixes en les que el PSOE va atropellar amb una aclaparadora majoria absoluta. Però des que va arribar a l'Hemicicle la seva vocatòria va ser ascendent, i sempre a la vora de Fraga.

UN «JOVE CADELL» D'AP

Rato va ser un d'aquells «joves cadells» d'AP que, com Aznar, Trillo i altres, es van anar forjant en el grup parlamentari amb Miguel Herrero de Miñón, que era el cap de files. Herretero no va ser capaç de portar a aquell elenc de promeses de la política ni a la Presidència del Govern ni a la del partit: al PSOE li quedaven catorze anys a la Moncloa i a Herrero el va guanyar el 1987, per succeir Fraga, un passeirell Antonio Hernández Mancha. Rato va estar entre els descontents que, alarmats per la deriva d'AP en mans de Mancha, van emprendre la conspiració a l'estiu de 1988 que desencadenaria el retorn impetuós de Fraga a la presidència del partit per restablir l'ordre. El seu protagonisme polític va sortir molt reforçat d'una altra conspiració, quan Rato va ser un dels peregrins a la residència estiuenca de Fraga a Perbes per disuadir-lo de la seva intenció d'investir com a successora Isabel Tocino. D'allà va sortir l'operació que entronitzaria els «joves cadells» per conduir el PP al centre-dreta sota la batuta de José María Aznar, aleshores president de Castilla i Lleó. Aznar va ser proclamat president del partit el març del 1990 a Sevilla, i aquí va començar per a tots dos la recerca afanyosa del poder per a la dreta espanyola. Rato va passar a ser l'home de màxima confiança del nou líder i la cara de la política econòmica d'un futur Govern del PP presidit per Aznar. Tots dos van accelerar l'arribada a la Moncloa amb una oposició sense treva a un Felipe González declinant. Des d'aleshores, Rato va participar a les campanyes electorals del PP i va ser candidat número dos per Madrid, per darrere d'Aznar.

La derrota del PP el 1993 va ser un cop que els va costar de digerir, i la victòria de 1996, per una estreta diferència, un triomf que durant les primeres hores va semblar una derrota. El partit va haver de girar encara més cap al centre i cap a la perifèria, pactant amb els nacionalistes per poder fer-se amb el poder. I de nou Rato va ser capital: va negociar amb CiU i va arribar a l'entesa amb Jordi Pujol, per a qui els Rato eren coneguts i de fàcil tracte des que els negocis de la dinastia s'expansionessin per Catalunya diverses dècades abans. En la negociació amb el PNB, Rato va passar més desapercebut, encara que no per als nacionalistes bascos. Anys després, Iñaki Anasagasti va identi-

De la política a la banca

Rodrigo Rato, exministre d'Economia i ara president de Caja Madrid, ha liderat una gran operació per constituir el tercer banc de l'Estat espanyol gràcies a una macrofusió de caixes

TEXT: JAVIER CUARTAS

ficar en les seves memòries Rato com a artífex capital de l'entesa per investir Aznar president.

Rodrigo Rato va ser vicepresident segon i ministre d'Economia. La seva gestió va passar a ser el cartell estel·lar del PP, però Aznar, en unes controvertides declaracions a la premsa britànica, es va atribuir el mèrit: «El miracle sóc jo». Aquest pronunciament podria haver estat detectat com el símptoma d'un possible distanciament entre tots dos, però res d'això es va percebre fins molt després. Rato, coincidint amb una etapa de bonança en l'economia europea i occidental, va vigoritzar el relançament de l'economia que havia començat el 1994 després de la recessió de 1992-1993.

El còmput global de la seva gestió va acabar per erigir-se en el gran aparador de la política del PP, però no li va servir per ser elegit per Aznar com el seu successor. La seva separació conjugal, el seu rebuig a la guerra de l'Iraq, que es postulés com a candidat a la successió i que, a diferència de Rajoy, tingués un sector afí en el si del partit, van jugar en contra seu.

Derrotat Rajoy a les eleccions de 2004 i convertit Rato en mer diputat, el bon crèdit que tenia com a gestor, el suport del Govern de Zapatero davant la UE i el d'Aznar davant Bush van elevar Rato a

la condició de primer espanyol que ocupava la direcció de l'FMI. Va ser el maig de 2004.

Rato va arribar a Washington i va començar a escodrinyar la marxa econòmica internacional. De nou, va ser una gestió amb resultats desiguals, lloances i crítiques. Com la resta, tampoc va veure la tempesta que s'acostava malgrat que prevenir les crisis i evitar-les és el principal objectiu fundacional de l'FMI. El novembre de 2006 va alertar de certs riscos, encara que subratllant la fortalesa de l'economia mundial. Però el juny de 2007, vuit dies després que Bear Stearns hagués de rescatar dos dels seus fons en fallida per la seva implicació en el mercat de les «hipoteques escombraria», Rato va anunciar, per a sorpresa de tothom, que el novembre abandonaria l'FMI. Abans de plegar, l'agost de 2007, va assegurar al Brasil que les dificultats eren «manejaables» perquè persistien els sòlids fonaments de l'economia.

INGRESSOS MILIONARIS

Després del seu retorn a Espanya hi va haver tot de conjectures sobre el seu futur polític. Però Rato, amb una pensió vitalícia de l'FMI de 58.400 euros, i afany de fer carrera bancària, va fitxar simultàniament pel banc Lazard, Criteria (grup la Caixa), Santander i Unespa amb diferents funcions en cada cas. Els seus ingressos van superar de llarg els tres milions d'euros, a més dels seus ingressos per conferències (a raó de 60.000 euros), en una de les quals va sorprendre defensant la sortida de la crisi per una via keynesiana i socialdemòcrata de despesa pública i rescats massius.

Encara que va ser temptat perquè donés la batalla en el si del PP i es va arribar a crear una plataforma que reivindicava la seva tornada a la política, Rato va redoblar la seva aposta pel món financer i va aconseguir un acostament a Rajoy perquè aquest l'avalés com a candidat a la presidència de Caja Madrid. Rato va arribar a la caixa madrilenya (llavors la segona del país i la quarta entitat financera estatal) el 28 de gener d'aquest any i en tempestuoses circumstàncies: amb l'entitat en pèrdues des del quart trimestre de 2009 i al cap d'una pugna a cara de gos durant divuit mesos entre dues faccions del PP madrileny per fer-se amb el control de la caixa. El seu desembarcament es va produir, a més, en plena crisi econòmica, i enmig d'una voràgina de fusions de caixes. Semblava que Rato arribaria tard a la cursa per la concentració financera i més quan havia dit en el primer consell d'administració que la seva prioritat no era la mida sinó la rendibilitat. Però «in extremis», a punt de tancar-se el calendari d'aquesta tanda de fusions, va desencadenar una de les grans actuacions del sector: liderar una integració amb Bancaixa, Caixa Insular de les Canàries, Caja Àvila, Caja Segovia, Caja La Rioja i Caixa Laietana entorn d'un banc, que ell presidirà, i que passarà a ser la capçalera del tercer grup financer del país, per darrere del Santander i del BBVA. Amb aquesta macrofusió, Caja Madrid aconseguirà per primer cop desbancar «la Caixa» del lideratge per mida i els Rato, 44 anys després, tornen a la banca

Es diu que les fruites i verdures ja no tenen el gust d'abans. L'agricultura agroecològica descarta els productes químics per recuperar aquell gust de tota la vida. Un grup de pagesos aplegats a Internet serveixen aquestes fruites i verdures a domicili a través de «pagesosagroecologics.com».

7 Domicinal
Diumenge 11
de juliol de 2010

El nostre camp també utilitza les últimes tecnologies per comercialitzar els seus productes. Una mostra és Teresa Valldosera (Vilafranca del Penedès, 1962), mestressa de la finca la Coromina, a Albons. L'explotació familiar no seria possible sense els esforços de Joan Coll Turias (Girona, 1963), el seu marit, en unes terres que ja eren de l'avi i que es van decidir a conrear de forma ecològica fa dos anys. Alhora que aplegaven esforços amb d'altres pagesos a Internet amb *pagesosagroecologics.com*, on es poden fer clients i gaudir de cistelles personalitzades. Al web hi participen pagesos alt i baixempordanesos, i banyolins.

Per què es van decidir per implantar l'agricultura ecològica a la seva propietat d'Albons, al Baix Empordà? A finals de l'any 2008 ens vam quedar sense feina, però teníem la finca, i uns veïns que feien agricultura ecològica ens van animar a produir patata i ceba. I de mica en mica, hem anat ampliant la nostra producció.

Una hortalissa o una verdura de les que tenen, en què es diferencia d'una de no ecològica que trobem al mercat? Per començar, nosaltres servim els nostres productes el mateix dia, o l'endemà d'haver-los collit. Les plantes han crescut al seu ritme natural, ja que han estat adobades amb adobs orgànics, i no estan carregades de residus químics. Tot plegat fa que les fruites i verdures tinguin el sabor que les caracteritza. Una tomata no només té forma i color de tomata, sinó que a més en té gust.

Reparteixen els productes cada setmana... Com es fa un client de *pagesosagroecologics.com*, i a què dona dret? Els nostres productes es poden trobar al mercat de Girona els divendres i els dissabtes al matí, i també repartim cistelles. Per fer-se client de les nostres cistelles cal donar-se d'alta a través d'un formulari al nostre web.

Quina és la zona de repartiment que tenen assignada? Girona la tenim repartida entre dos productors del nostre grup, i així podem servir a tota la ciutat. I entre tot el grup cobrim, a part de Girona, tot l'Empordà i part del Pla de l'Estany.

Les cistelles que fan són personalitzades o estàndards? El cistellaire té les dues possibilitats, però la majoria de clients trien el que volen a la seva cistella.

Els productes que ofereixen canvien segons la temporada? Només servim productes de temporada i, per tant, la majoria van canviant al llarg de l'any.

Creu que el sistema de cooperativa de pagesos és una bona manera d'encarar el futur? Més que el sistema de cooperativa, és important la cooperació entre els pagesos. Unir esforços en totes les vessants de la nostra feina i comercialitzar directament al consumidor final és la base per garantir la viabilitat.

Li costa a la gent demanar per Internet? Tenen ja un públic fidelitzat? Pensem que la gent que és sensible al consum de fruita i verdura ecològica són persones inquietes, la major part de les quals utilitza Internet de manera usual.

Es cert allò que es diu que la fruita de creu extensiu es posa en frigorífics abans de la seva maduració i això afecta al gust del producte? Evidentment, com més verd és cullí qualsevol producte, menys gust té i més es conserva.

El producte agroecològic és el gust d'abans, de la tomata o la taronja d'abans? Com us he comentat abans, el fet que la planta creixi al seu ritme i sense forçar-la, a més de collir en

“És important la cooperació entre pagesos”

TEXT: MOISÈS DE PABLO FOTOGRAFIA: CONXI MOLONS

el punt de maduració ideal, fa que tot tingui el seu propi gust.

Com es va introduir a *pagesosagroecologics.com*? Realment no som una cooperativa de pagesos, tal com s'entén dins del sector. Som un grup de pagesos que cooperem entre nosaltres en el sentit més ampli de la paraula. Tal com s'explica al nostre web, pagesos agroecològics és un grup de persones de les comarques empordaneses i rodalies, treballadors i treballadores del camp; pagesos i pageses del camp que seguim els criteris de l'agroecologia. Ens hem agrupat per col·laborar i ajudar-nos mútuament. Formem part de la Xarxeta, xarxa de pagesos i pageses agroecològics de Catalunya, i alhora, constituïm un node local d'aquesta organització. Produïm principalment verdura i fruita ecològica i de temporada. El

nostre veí en formava part, i ens hi vam introduir a través d'ell.

Tenen alguna anècdota de la venda per Internet? Recordo una vegada que van fer una comanda, i varen demanar els productes que van per quilo, per unitats. Us poso un exemple: en lloc de demanar un quilo de patates, van posar el número de peces. És a dir, van demanar quatre patates, i en van rebre quatre quilos. I quan va nevar, no vam poder treballar ni avisar els nostres clients. Vam estar quatre dies incomunicats: m'imagino que ja s'ho pensaven... Però no vam tenir mòbil, ni telèfon.

Podem dir que les seves patates o les seves cebes són delicatessen? Els nostres clients ens diuen que són molt bones. Sempre les podem tastar per comprovar-ho...

“

Servim els nostres productes el mateix dia, o l'endemà d'haver-los collit. Les plantes han crescut al seu ritme natural, ja que han estat adobades amb adobs orgànics, i no estan carregades de residus químics. Tot plegat fa que les fruites i verdures tinguin el sabor que les caracteritza. Una tomata no només té forma i color de tomata, sinó que a més en té gust.

”

Van ser dos autors emblemàtics de la Generació del 27, units no només pel seu compromís amb la República i per la seva ideologia, sinó per una estreta relació personal. Però la Guerra Civil, que tot ho va destruir, va acabar minant també la seva amistat. El caràcter passional de Miguel Hernández –aquest any es compleix un segle del seu naixement–, i la personalitat dominant i recelosa de Rafael Alberti, que va encaixar malament que a l'escriptor d'Oriola els milicians li donessin el títol de «poeta del poble» mentre que a ell el titllaven de burgès, van anar provocant un distanciament que en els últims mesos de la contesa va donar lloc fins i tot a un greu altercat entre ells, en públic. Alberti, president de l'Aliança d'Intel·lectuals Antifeixistes, va preparar la seva pròpia evacuació i la de molts altres d'un Madrid a punt de ser pres per les forces franquistes. Però en aquelles últimes hores d'horror i tensió, no va comptar amb Miguel Hernández. Abandonat per tots en una ciutat presa de la por, l'autor de *Vientos del Pueblo* va acabar fugint sol i a peu mentre Alberti viatjava en cotxe oficial i sortia d'Espanya des d'Alacant en avió, rumb a un exili amarg però segur. Hernández, detingut, empresonat i malalt, va acabar morint a la presó.

Amics, intel·lectuals de la mateixa generació literària i membres del Partit Comunista (en el qual Miguel Hernández va entrar de la mà de Rafael Alberti i de la seva dona, María Teresa León), la relació entre els dos poetes es va anar agrint al llarg de la Guerra Civil fins al punt que, més enllà de passar temporades sense dirigir-se la paraula, el gadità va deixar fora Miguel Hernández de la llista que, cap al final de la contesa, i amb els pitjors auguris per al bàndol que ja es perfilava com a perdedor, van confeccionar ell i la seva dona per sol·licitar asil a l'Ambaixada de Xile. No el van incloure ni, en una altra clara mostra de les desavinences entre tots dos, el matrimoni Alberti-León el va convidar a acompanyar-los en el vehicle que va recollir la parella a Madrid per traslladar-los fins a Monòver, última seu del Govern de la República.

UNA FESTA MOLT TENSA

Les diferents postures dels dos davant la contesa (Miguel Hernández va ser proclamat «poeta del poble» mentre Alberti era escridassat per uns milicians en la serra de Madrid) i la diferent procedència social de cadascun d'ells (el cabrer front al burgès) van aprofundir un distanciament que va esclatar el febrer de 1939, uns dies després que Antonio Machado fos enterrat a Cotlliure i a penes un mes abans del final de la guerra. Miguel Hernández, que en aquells moments es trobava a Madrid, es va acostar a la seu madrilenya de l'Aliança d'Intel·lectuals per interessar-se pels seus companys i a la seva arribada al Palau dels marquesos d'Heredia-Spínola (confiscat per servir de base als artistes que donaven suport a la República) es va trobar amb els preparatius d'una festa que els seus companys havien organitzat com a homenatge a la dona antifeixista. Molt era el que el poeta d'Oriola havia callat al llarg dels tres anys de guerra, durant aquelles nits que arribava abatut del front i intentava dormir algunes hores amb la música de fons d'aquells balls de disfresses i aquelles «travesuras y algazaras» amb les quals els seus companys deslliuraven la seva batalla contra la mort.

La festa va ser motiu suficient perquè Hernández no continués silenciament les desavinences entre el «poeta del poble» i els intel·lectuals de «granota planxada i pistoles de joguina», segons la definició de Juan Ramón Jiménez, qui en el seu llibre *Guerra en España* no es va es va mostrar gens tebi a l'hora d'escriure, anys després, que «els poetes no tenien convenciment del que deien. Eren senyorets, imitadors de guerrillers, i passejaven els seus rifles i les seves pistoles de joguina per Madrid, vestits amb granotes blaves molt planxades. L'únic poeta, jove llavors, que va lluitar i va escriure al camp i a la presó, va ser Miguel Hernández...».

Indignat per aquest ambient festiu de regust burgès mentre que ell i altres combatents se seguïen jugant el tipus al front, Hernández es va dirigir a Alberti i li va etzibar en veu alta i davant d'altres intel·lectuals: «Aquí hi ha molta puta i molt de fill de puta!», frase que, lluny de retractar-se'n, tal com el comminava a fer Alberti, va escriure en una pissarra per si de cas algú no l'havia escoltat. Amb una bufetada que

Poetes en guerra

Miguel Hernández i Rafael Alberti havien estat amics i militants del Partit Comunista, però es van anar distanciament i la tensió entre tots dos va esclatar en un enfrontament durant una festa

TEXT: JOSÉ LUIS FERRIS

asseguren que va fer caure el poeta va respondre María Teresa León, qui, com a organitzadora de la festa, es va sentir directament al·ludida. Els dos amics van deixar de ser-ho en aquell moment.

CAMPI QUI PUGUI

Les setmanes següents, pocs dies abans de la presa de Madrid, van estar marcades pel desconcert i la consigna de «campi qui pugui». Miguel Hernández va continuar a la capital fins el 9 de març malgrat els consells d'amics pròxims als vencedors que l'insistien que se n'anés d'Espanya com més aviat millor. Analitzada la situació i esperonat per la idea d'anar-se'n amb la seva dona i el seu fill a Xile per emprendre una nova vida amb el suport i l'amistat de Pablo Neruda, Hernández es va dirigir a l'Ambaixada xilena, on només li van oferir, sense gaires garanties de seguretat, refugiar-se a l'edifici. Per a Carlos Morla, encarregat de negocis a l'ambaixada i vell conegut del poeta, acceptar-lo en la seva llista de refugiats era molta responsabilitat donada la seva activa participació en la contesa. De manera que Miguel Hernández mai no va ser en aquest llistat ni en el que el matrimoni Alberti-León havia confeccionat amb amics que també corrien perill i li havia enviat ja a Morla.

Sense saber què fer, el «poeta del poble» es

va encaminar de nou a la seu de l'Aliança, on es va tornar a trobar amb Alberti i María Teresa León, que estaven ja embrancats en els preparatius de la seva sortida de Madrid. Segons la versió de María Teresa León, «Miguel Hernández a penes va contestar a la nostra abraçada quan ens vam separar a Madrid. Li havíem trucat per explicar-li la nostra conversa amb Carlos Morla, –la proposta de refugiar-se a l'ambaixada l'havien rebutjat per considerar-la una misèria– (...). Miguel es va entenebrir en sentir-ho, va accentuar la seva cara seriosa i va respondre: “Jo no em refugiaré mai en una ambaixada. Me'n torno al front (...). I vosaltres?”, ens va preguntar. Nosaltres tampoc ens exiliarem. Ens n'anem a Elda amb Hidalgo de Cisneros. Miguel va donar un cop de porta i va desaparèixer».

El text no té desperdici i aporta algunes claus que podrien haver canviat el destí d'Hernández. En primer lloc, el poeta no va acudir a cap crida dels Alberti-León ja que va ser ell qui va decidir acostar-se a la seu de l'Aliança per informar-se abans de prendre una decisió sobre el que anava a fer. Tampoc va poder dir «me'n torno al front» quan ja no hi havia línia de foc a la qual anar i quan la frase més repetida segons altres testimonis –Cossío, Alexandre, Morla, el mateix Alberti– era ben diferent: «Me'n vaig a Coix amb la meua dona i el meu fill».

Però el més sagnant, sens dubte, va ser que Hernández, que havia entrat en el Partit Comunista de la mà d'Alberti i León, que havia estat unit als alts comandaments de l'exèrcit republicà, que havia estat un poeta-soldat al costat de la Troica del Komintern a Espanya, no va ser tingut en compte per cap dels seus camarades. Ni tan sols va ser convidat a sortir amb ells cap a Monòver, en el vehicle oficial que el Govern republicà havia posat a la seva disposició, i era abandonat a la seva sort perquè es refugiés en una ambaixada que no oferia massa seguretat i que per a ells no era una altra cosa que una almoïna inadmissible.

Alberti i la seva companya, en efecte, van sortir cap a Monòver, on Juan Negrín havia reunit el seu Govern en l'anomenada «Posició Yuste», i el 7 de març de 1939 el matrimoni s'enlairava a bord d'un avió Dragón cap a Orà.

A l'albada d'aquell mateix dia, Miguel Hernández decideix tornar a Coix (Alacant) amb la família. Per sortir de Madrid, i davant del temor de topar-se amb tropes franquistes, demana ajuda al seu amic falangista José María de Cossío a qui, en una jugada del destí, és Hernández qui ha de «salvar» en ser interceptats per un grup de milicians als afores de la capital.

El 14 de març, ja a Coix, Hernández escriu a Cossío. Pel que sembla, el director de l'enciclopèdia *Los toros* li havia promès parlar amb algú influent per solucionar la sortida del poeta i de la seva família: «No deixi de fer les gestions com més aviat millor si pot. He recordat la nostra última conversa. Records i abraçades per a tots els amics. I per a vostè el de sempre». La carta anava signada amb el nom de Manuel perquè no fos interceptada. Hernández havia de sentir-se en aquells moments doblement assetjat: d'una banda hi havia l'amenaça de les tropes franquistes i, de l'altra, la seva condició de comunista el convertia en blanc dels homes de Casado, una facció del seus. «Estava en la més negra misèria –comenta el seu paísà Ramón Pérez Álvarez–. Em va sol·licitar que li procurés un passaport. Com que jo estava fent les gestions per obtenir-lo, vaig duplicar-les».

NINGÚ NO VA FER RES

Miguel Hernández va visitar a Oriola José Martínez Arenas, advocat i vell mentor del poeta, i el canonge Luis Almarcha, però ningú, que se sàpiga, va fer res per emparar-lo. A mitjans d'abril va decidir buscar refugi en un lloc més segur on pogués trobar la protecció d'algun amic que simpatitzés amb el nou règim –ja s'havia reconegut el Govern de Burgos– i, posteriorment, trobar-se amb Josefina i el nen. Així ho va comunicar a Cossío el 19 d'abril des de Coix: «Estem tots bé per ara. Jo surto cap a Sevilla segurament, i aviat. Allà espero veure Guillén i altres amics i espero trobar una bona acollida entre ells [...]. Desitjo veure'l aviat, i si va per Sevilla, allà ens trobarem.» Segons allò previst, Miguel Hernández pensava buscar la protecció de Jorge Guillén a Sevilla, però la seva mala informació el va portar a canviar de plans pocs dies després.

Amb dues-centes pessetes a la butxaca que li havia proporcionat el seu germà Vicente, i una caixa de cartró per tot equipatge, Miguel Hernández va sortir d'Oriola el 20 d'abril amb rumb incert. Va ser el poeta falangista Eduardo Lloset Marañón, vell company a les Missions Pedagògiques, director de la revista *Mediodía* de Sevilla i, en aquells moments, director del Museu d'Art Modern de Madrid, qui li va proporcionar una carta de recomanació perquè la presentés a Sevilla a Joaquín Romero Murube, alcaid llavors de l'Alcàsser sevillà i amb el qual es va entrevistar el matí del 24 d'abril al recinte de la fortalesa sevillana. El que no imaginava Miguel Hernández és que Franco es trobava aquests dies de visita oficial per Andalusia i que, segons testimoni del mateix Murube, estant el poeta als jardins de l'Alcàsser, va entrar al recinte el *Caudillo*. Alarmat pel perill que acabava de córrer, Hernández va decidir anar-se'n de Sevilla no sense abans comentar-li a l'alcaid alguna cosa així com: «Joaquín, creia que Franco era una persona de gran presència, físicament, i me'l trobo baixet i poca cosa».

EL RELLOTGE, PORTUGAL, PARÍS

El 29 d'abril de 1939, Miguel Hernández travessa a Portugal per un pas clandestí pels voltants de Rosal de la Frontera. Era una zona per la qual havien fugit molts milicians i que els viatgers de l'Espanya franquista procuraven evi-

tar. Va arribar, segons ell mateix relata, al poble portuguès de San Aleixo a les quatre de la tarda de l'endemà, internant-se posteriorment a Moura. El diumenge 30 d'abril es va veure necessitat de diners per menjar i recuperar les forces després d'una setmana travessant terres andaluses i dormint a la intempèrie. Va vendre el vestit fosc i el rellotge d'or que li havia regalat Vicente Aleixandre, però el seu aspecte, que no devia ser gens saludable, va aixecar les sospites del comprador, que va acabar denunciant-lo a la policia salazarista. Aquesta va lliurar el pres a les autoritats espanyoles de Rosal de la Frontera el 4 de maig.

UN CAPRITX DEL DESTÍ

No es tractava, doncs, d'una detenció per raons polítiques, sinó d'un capritx del destí que l'ingeniu de Miguel Hernández no havia previst en cap moment. «Una tràgica cadena de circumstàncies –assenyala Juan Cobos Wilkins– que fa pensar en la cruel ironia del destí, encadena i tanca així la seva primera baula». L'únic regal que Hernández va rebre dels seus amics poetes amb motiu del seu casament li va ser fet per Vicente Aleixandre: un rellotge. El rellotge que, per contrast amb la pobresa de la seva vestimenta, faria sospitar que es tractava d'un lladre. Els agents portuguesos el van lliurar a la Guàrdia civil a canvi una recompensa de cinc

pessetes. I ja a Rosal, el destí torna a fer un altre pas més enllà: entre els guàrdies civils destacats a la frontera es troba un paísà de Miguel Hernández que, immediatament, el reconeix i l'assenyala com un activista *rojo y peligroso*.

En efecte, el poeta defensa davant dels guàrdies la seva innocència, però per llavors ja havia estat identificat al lloc de Rosal de la Frontera per un guàrdia civil de Callosa de Segura, un tal Salinas, que s'acarnissa amb ell i l'acusa davant dels seus companys d'haver estat un actiu comunista al servei de la República i un signat escrividor revolucionari.

Era, malgrat la gravetat del moment, només el principi d'un llarg via crucis carcerari que el va portar per 13 presons i que acabaria amb la seva vida tres anys després al Reformatori d'Adults d'Alacant. Causa oficial de la mort: una tuberculosi. Era el 28 de març de 1942. No havia complert els 32 anys.

Mentrestant, al barri parisenc de Quai de l'Horloge, una zona privilegiada i tranquil·la de la capital francesa, Rafael Alberti, que compartia apartament amb el poeta xilè i en un altre temps protector de Miguel Hernández Pablo Neruda, fora de perill de tot, recreava els seus ulls en unes bellíssimes vistes de la ciutat: «Davant de nosaltres –conclou Neruda– veïem el Pont Neuf, l'estàtua d'Henri IV i els pescadors que penjaven de totes les ribes del Sena».

Fotos:

- 1 Miguel Hernández.
- 2 Rafael Alberti.
- 3 Miguel Hernández amb la seva dona, Josefina Manresa, tres dies després del seu casament.
- 4 Rafael Alberti amb la seva primera dona, María Teresa León.
- 5 Hernández, a la dreta, animant les tropes republicanes en plena contesa amb els seus versos.
- 6 Imatge captada durant un dinar d'homenatge al pintor Hernando Viñes, celebrat a Madrid el 13 d'abril del 1935. Entre els assistents hi ha Federico García Lorca (primer per l'esquerra), Luis Buñuel (al seu costat), Rafael Alberti (amb corbata clara), María Teresa León (assegada a la seva esquerra), Miguel Hernández (al fons, amb vestit clar) i Pablo Neruda, al seu costat.
- 7 Anvers (amb anotacions de la censura franquista) de la targeta postal que Miguel Hernández li va enviar al seu amic José María de Cossío des de la presó de Madrid, després d'haver estat detingut a Portugal a principis de maig del 1939.

El primer cap de setmana d'agost de 1995, unes 8.000 persones es van trobar al Velòdrom d'un poble del Llevant valencià per gaudir de tres dies de música amb grups com Suede, The Jesus & Mary Chain, Orbital o The Chemical Brothers. Aquell era el germen d'una reunió musical que acabaria convertint el nom d'aquella vila en un emblema de l'era dels festivals al nostre país; i curiosament, amb algunes formacions que es continuen mantenint com a caps de cartell a les programacions del panorama nacional. La població era Benicàssim, i la trobada és, com no, el seu Festival Internacional, el FIB Heineken, que enguany arriba a la seva setzena edició.

I a tenor de les xifres, ho fa amb una salut envejable, donat que l'any passat es van batre rècords d'assistència: més de 50.000 persones van passar-hi diàriament, sumant-se al milió i mig de visites que ha tingut el FIB des de la seva primera edició. La d'enguany, però, serà una edició especial donat que per primer cop els germans Morán, José Luis i Miguel, es deslliguen de la direcció de l'esdeveniment i la cedeixen a l'empresari irlandès Vince Power. Així doncs, la «britanització» de la trobada, que fins ara cada cop era més evident entre el públic, arriba a l'organització, que ha manifestat, però, «que no oferirà un festival només «british»».

Al marge de tot allò extramusical, el que sí queda clar és que el FIB 2010 vol combatre la crisi, entre el 15 i el 18 de juliol, a base de cartell: i és que les confirmacions que s'han anat succeïnt en els passats mesos han resultat autèntics cops d'efecte. La primera va ser l'anunci que el quartet de Nova York que ha reinventat l'africanisme, els Vampire Weekend, passarien pel FIB 2010 per presentar-hi el seu segon disc, *Contra*. Dos anys després de revolucionar el panorama musical, han passat de ser un possible *hype* a esdevenir referent (quants grups no s'han hagut de sentir dir des de 2008 allò de «el vostre so té clares influències de Vampire Weekend»?). Després d'un debut tan prometedor, tots els ulls eren posats sobre els nord-americans a l'espera d'un segon disc que els havia de consolidar o llençar-los a l'abisme dels sense rumb. Afortunadament no ha estat així, i amb el nou treball (si bé han perdut la immediatesa i urgència de cançons com *A-Punk*), continuen perfeccionant la melodia pop amb arranjaments de gran elegància.

BANDES VIRTUALS, BANDES EMERGENTS

El segon impacte mediàtic d'enguany va ser la confirmació que el «grup virtual» Gorillaz oferirien el seu primer concert a Espanya dins el FIB. I és que després de les seves actuacions a Coachella i al Roundhouse de Londres, els de Damon Albarn tindran l'oportunitat de demostrar-hi en directe totes les qualitats del seu *Plastic House* acabat de publicar. Ja s'ha anunciat que el *setlist* inclourà també cançons dels seus dos anteriors treballs, *Gorillaz* i *Demon Days*; però el que farà del concert un espectacle únic és que s'ha concebut com una producció audiovisual completa que inclou animacions, dissenys i pel·lícules de Jamie Hewlett. Aquest fet, sumat a que al darrer concert dels músics camuflats sota les figures de 2D Noodle, Murdoc i Russel Hobbs, s'hi va comptar amb les col·laboracions de Mos Def o Bobby Womack, fan creure que diumenge a la nit una enorme part del públic s'oblidarà d'alternatives per concórrer davant l'Escenari Verde per a un gran xou de *trip-hop* electrònic.

En el plat *pop* de la balança, hi sumen punts dues bandes que malgrat la seva joventut ja es mostren consolidades en el panorama internacional. Des d'Austràlia arriben The Temper Trap, que amb el seu debut *Conditions* (amb singles exquisits com *Sweet Disposition*) i un so molt identificable han fet fàcilment el salt des de les antípodes. I des de Gran Bretanya, i compensant la seva absència de darrera hora del festival l'any passat, Foals hi presentaran el seu debut, *Antidotes*, que data ja de 2008.

I per no oblidar que això és un festival, en el ple sentit de la paraula, la vessant ballable la posaran els Two Door Cinema Club, amb el seu so entre Gang of Four i Franz Ferdinand; el xou *techno-punk* espectacular de The Prodigy (qui ha escoltat *Smack my bitch up* en directe ho pot confirmar); els ritmes baixos sincopats de Kasabian; o el pop-rock electrònic amb vocació de trencapistes dels Klaxons. Per escoltar-los a tots, falten només quatre dies: comença el compte enrere per al FIB 2010.

Territori «brit» al FIB '10

Combatent la crisi a cop de cartell, el Festival de Benicàssim afronta la seva primera edició sota direcció britànica amb Vampire Weekend, Gorillaz i The Prodigy com a grans reclams

TEXT: MARTA PALLARÈS

Les noies són guerreres

No cal alçar (sempre) la veu per fer-se sentir. El programa d'enguany del FIB n'és una bona mostra, i entre els caps de cartell hi ha una nodrida representació femenina, encapçalada per dos noms propis que tot i representar estils ben diferents, encarnen el prototip de dona forta i amb les idees clares: Charlotte Gainsbourg i Lily Allen.

En el cas de la francesa, porta l'art i la música a les venes; filla de Serge Gainsbourg i Jane Birkin, va començar la seva carrera musical quan amb prou feines tenia 12 anys, interpretant amb el seu pare *Lemon incest* a duo. Des de llavors, Charlotte s'ha dedicat al cinema i la música, publicant tres àlbums en ella que sempre s'ha sabut envoltar de grans col·laboradors. Segurament, aquest és

un dels majors talents de la compositora: l'encert i la classe a l'hora de treballar amb músics com els també francesos Air, o en el cas del seu darrer treball, *IRM*, amb Beck (que hi signa gairebé tots els temes).

A les antípodes del *charme* de Gainsbourg, però amb un encant trapella irresistible, hi ha la londinenca Lily Allen. Després de suspendre el concert que havia d'oferir al FIB l'any passat, torna al cartell d'enguany amb dos discos sota el braç: *Alright, still* i *It's not me, it's you*. Amb singles com *LDN* i *Smile* s'ha fet amb una legió de seguidors del seu pop enganxadí. Elles dues, sumades al *trip-hop* ballable de Goldfrapp, formen el triumvirat femení d'aquesta edició del festival de Benicàssim. /M.P.

Fotos:

1 Vampire Weekend, Àfrica «made in NY».

2 Gorillaz, el talent musical dels ninots.

3 El xou veterà de The Prodigy promet suor.

4 Carn de superhit: paraula de Kasabian.

5 La frescor del pop de The Temper Trap.

6 Entre dolça i picant, arriba Lily Allen.

El mirall de l'ànima

La façana va centrar els esforços dels arquitectes, que la volien singular però d'acord amb l'entorn

TEXT: ALFONS PETIT

La qualitat més destacable d'aquest edifici és la seva sòbria i equilibrada façana, visible en la forma d'agrupar les finestres i en la seva planta baixa, molt en consonància amb l'avinguda a la que donen». Amb aquesta frase justificava el jurat dels premis d'arquitectura de les comarques gironines corresponents a 2009 (que es van donar a conèixer fa només algunes setmanes) la concessió d'una menció especial al projecte de Ricard Mercadé i Aurora Fernández per aixecar un bloc de pisos al número 58 de la Gran Via de Jaume I de Girona, ocupant un solar entre mitgeres.

Els mateixos arquitectes, en la memòria del projecte inclosa en el catàleg dels premis (que ara només es pot consultar per Internet a l'adreça www.coac.net/Girona/fhomegirona.htm, una de les novetats de l'última edició d'aquests guardons) ja remarquen la importància de la façana en el seu treball: «L'èmfasi del projecte se centra en la façana, atenent a la seva situació urbana i buscant una imatge abstracta. En la seva composició s'ha utilitzat la proporció de forat vertical per tal d'integrar-se a la tipologia de la ciutat. S'han unit les obertures cada dues plantes creant unitats més grans aconseguint així dos objectius; per una banda, tenir una escala de forat més gran, singularitzant la façana, i per l'altra obtenir proporció vertical de forat tot i la gran amplada dels finestrals. La claredat de la concepció es veu acompanyada i emfatitzada per un sensible i acurat disseny de cada element al servei del conjunt».

Tot seguit donen més detalls tècnics sobre la configuració d'aquesta façana: «Els gran forats estan emmarcats amb un encintat d'acer inoxidable setinat que sobresurt del pla de façana 45 centímetres i defineix unes caixes que marquen el ritme de la façana. La situació de les

DAVID CARDELÚS

obertures varia cada dues plantes, desplaçant-se lateralment. El revestiment de la façana és d'aplacat de pedra natural apomaçada. El resultat final és una façana dinàmica que alhora respecta la normativa i s'acorda amb l'entorn».

Però no només de la façana, viu aquest projecte: «El local comercial ha estat des del principi una peça clau del projecte. L'estratègia ha estat situar els ascensors de cotxes i el vestíbul en els laterals, per tal d'aconseguir un espai unitari i clar. El disseny del seu tancament ha format part del projecte des del principi, amb la voluntat de mantenir la imatge unitària del projecte. S'ha dissenyat un sistema de perfils angulars d'acer que, amb les seves ombres, modulen el parament vidriat, integrant el vestíbul i la porta de vehicles».

Pel que fa a la resta de l'edifici, detallen que «la planta tipus està composta per tres habitatges de petites dimensions i un sol nucli de comunicacions vertical. La posició de la parcel·la en un extrem de l'illa impedeix la relació de la façana posterior amb el pati interior; aquest fet ha estat determinant en l'organització de la planta, situant les peces principals a la façana a carrer».

EUGENI PONS

DAVID CARDELÚS

DAVID CARDELÚS

DAVID CARDELÚS

Fitxa tècnica

Projecte

Edifici d'habitatges a la Gran Via de Jaume I.

Municipi

Girona.

Autors

Ricard Mercadé i Aurora Fernández, arquitectes.

Construcció

Claima Gestió, s.l.

Col·laboradors

Viki Pintó, arquitecta; Cotca, càlcul d'estructures.

Més informació

– Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, plaça Catedral, 8, Girona.
972 41 27 27
www.coac.net/Girona.

Domènech

Va començar essent un negoci dedicat a la venda de llenyes, carbons i fustes i amb el temps s'ha convertit en una de les més destacades empreses de fabricació i reciclatge de palets Amer

TEXT I FOTOGRAFIA: JOSEP MARIA BARTOMEU

Història

L'empresa va néixer com a carboneria i venent llenya. Més endavant va tenir una fàbrica estable que repartia el combustible per gairebé tot Catalunya i l'Aragó. Durant la Guerra Civil els van confiscar la fàbrica i a la postguerra van continuar amb la fusta, però fabricant també rodes de carro. Més tard s'hi van fer embalatges per a cases comercials. Actualment, la indústria només fabrica palets i contenidors.

Origen

1903.

Fundador

Salvador Domènech i Padrosa.

Propietari actual

Eduard Domènech i Tràfach.

Treballadors

Quaranta-un.

Activitat

Compra, venda, fabricació i recuperació de palets.

A començaments del segle passat, als boscos d'Amer i rodalies s'hi elaborava carbó per fer funcionar les cuines, les calefaccions i les estufes que hi havia a la major part de les llars de Catalunya. Va ser llavors quan Salvador Domènech i Padrosa va muntar a la localitat una fàbrica-magatzem de fustes, llenyes i carbó. L'home, que va arribar a ser l'alcalde del municipi, tenia treballant amb ell unes vuitanta persones. Anaven a boscos a fer carboneres artesanals, d'on s'extreia el carbó, però també talaven arbres per fer llenya o mobles per a la llar.

Tots els productes de l'empresa sortien d'Amer a través del Carrilet Girona-Olot i es venien arreu de Catalunya i també en molts indrets de l'Aragó, sobretot en aquells llocs on hi feia més fred i els hiverns eren més llargs.

Durant la Guerra Civil es va aturar la producció perquè una gran part del personal va haver d'anar a lluitar al front. Per altra banda, els republicans es van incautar de la indústria. A l'acabar el conflicte va ser retornada a la família, però Salvador Domènech ja havia mort, d'una malaltia, l'any 1939.

DE LES RODES DE CARRO ALS PALETS

El substitut en el negoci va ser el seu fill, Antoni Domènech i Buxó, que va continuar amb la mateixa feina, però hi va afegir la fabricació de dogues de castanyer per a bótes de vi, la confecció de plantilles i també de rodes per a carruatges. A la postguerra el carbó era el combustible imprescindible per cuinar i escalfar-se a la llar, malgrat que també s'usava per a la calefacció dels edificis oficials i oficines privades. El negoci anava endavant gràcies a la forta demanda.

A mesura que van anar apareixent nous combustibles per a la calefacció, l'empresa va determinar que s'havia d'anar evolucionant i, com que disminuïa el consum de carbó, van emprendre el camí de dedicar-se al món de l'embalatge. La companyia primer es va dedicar a la fabricació de caixes de fusta per a l'empresa Coca Cola i la cervesa Damm i, quan va aparèixer el plàstic, es va dedicar a la fabricació de palets per a embalatge.

Durant un temps, a partir de 1975, l'em-

presa va elaborar figures decoratives de fusta cremada, perquè estaven de moda, però l'activitat es va anar deixant de mica en mica per la poca demanda. Entre 1975 i 1985 la fàbrica es trobava a l'avinguda de la Selva d'Amer i la dirigien els germans Salvador i Eduard Domènech i Tràfach, malgrat que l'any 1985, Salvador Domènech ho va deixar i va passar tota la responsabilitat de la indústria a mans d'Eduard Domènech.

La fàbrica va canviar de domicili i va marxar del centre del poble per instal·lar-se als afores, en un lloc ampli on es podia dedicar

a la fabricació de palets sense problemes d'espai ni generar molèsties. L'any 2000 va entrar a treballar a les oficines Anna Massaneda i Llinàs, casada amb Eduard Domènech. L'empresa va passar a nomenar-se Serradora Domènech i, des de llavors, només es dedica a la fabricació de contenidors i palets nous, així com a la recuperació i remodelació dels vells. El matrimoni Domènech-Massaneda té tres fills, Joaquim, Eduard i Farners, que actualment estan estudiant una carrera i, possiblement algun d'ells, en el futur agafi el relleu d'aquesta indústria centenària.

Interculturalitat, arròs i fideuà

La cuina catalana és el resultat d'una llarga sèrie d'incorporacions de procedències ben diverses

La major part de cuines tradicionals –i particularment la catalana– són el resultat d'una llarga sèrie d'incorporacions. A l'Antiguitat, fenicis i grecs ens varen portar la cultura de l'oli i del vi. Més tard, els àrabs ens aportaren les albergínies, les carxofes, el sucre, els destil·lats i l'alcohol i, fins i tot, noms de tècniques com l'escabetx i l'escalivat. I més cap aquí, procedeixen d'Amèrica primeres matèries tan incorporades a la nostra cuina com són els tomàquets, els pebrots, el blat de moro o les mongetes. Sense oblidar la xocolata, és clar.

És a dir, que podríem dir que la nostra cuina és, per definició, intercultural. Ha estat formada, històricament, per aportacions semítiques o orientals –jueves, àrabs, berbers, turques, perses...–, occitanes, franceses, italianes, espanyoles, americanes i, per tant, continua essent oberta a noves aportacions, sovint procedents de cultures culinàries –com les del Magrib, o les orientals– d'un grau de refinament que, a vegades, supera allò que coneixem. Aquest procés ara continua, si bé no d'una manera pausada, sinó forçada i, per desgràcia, com a pas previ o ulterior a una certa espanyolització o desnaturalització de la cuina pròpia. També hi ha molt papanates de la «fusió» i la «interculturalitat» que, sovint, consisteix a embadalir-se davant de totes les cultures del món però oblidant la pròpia. La casuística va des de la fascinació per cuines veïnes i fins germanes –com la valenciana–, a d'altres d'estrangeres. I a més, em temo que alguns d'aquests influxos ni tan sols ens vénen de València –encara que es tracti de plats valencians– sinó de Madrid.

Així, tant en el món de la restauració com en el domèstic, es parla, *urbi et orbi*, de paella, quan el que sempre havia existit aquí és l'arròs i l'arrossada. Al Principat i a les Balears disposem d'un ric repertori d'arrossos –arròs a la cassola, arròs fosc o negre, arròs brut, arrossos monogràfics–, ara sepultats per l'allau indeturable de la «paella» o, ara, els «arrossos caldosos». En els dos casos solen ser denominacions innecessàries o el que és més greu, una certa desnaturalització dels plats originals. Així, si qualsevol valencià veu el que a Catalunya se'n serveix com a «paella», crec que renegaria d'aquest

ANIOL RESCLOSA

plat de per vida. I encara hi ha els «savis pollastres» que pontifiquen que la paella es fa millor aquí que a València!

Amb això no vull dir, és clar, que a Catalunya no es facin excel·lents i meravellosos arrossos, però són els divins i difícils arròs a la cassola (sucós o sec), sempre de color fosc (mai

groc de colorant ni vermell de pebre vermell o «sofrito Solís» –o Gallina Blanca, que ve a ser el mateix–, de muntanya, de mar i muntanya o de peix. Als restaurants solen anomenar-se ara paella, però no poden enganyar ningú, si de cas són una forma de «paella catalana».

També és potser una mica absurda la fórmula, ara tan de moda, d'«arròs caldós» (de llobregant, de llagosta...). En realitat és el superclàssic arròs a la cassola, però amb una denominació valenciana que es refereix a un arròs ben diferent: fet en olla i per menjar amb cullera, i més que peix o marisc, sol tenir carn de porc, ossos, embotits, naps, cols, mongetes...

Passa el mateix amb la fideuà –que en molts casos, sobretot en àpats col·lectius, ha substituït la «paella»–. En realitat se'n sol servir, a Catalunya, un plat ben diferent de la fideuà(da) de Gandia (i aprofito per dir que n'he estat anomenat «Ambaixador» per l'associació d'Hostaleria de la Safor), que, de fet, és com una paella de marisc però en la qual se substitueix l'arròs per fideus gruixuts (que poden ser «del foradet»), i no es menja pas amb alloli, mentre que al Principat es confon amb un altre plat de mariners, el rossejat de fideus (o fideus rossos), familiars del fideus a banda valencians. I ara no diem res dels *risotti*!

Jaume Fàbrega

«Bona Vida»
<http://blocs.mesvilaweb.cat/jaume-fabrega>
<http://jaumefabrega.blogspot.com>

La recepta

Arròs a banda

Un arròs típic de Dénia (Costa Blanca) i altres indrets, com la regió de l'Ebre. «A banda», vol dir que se serveix a part l'arròs del peix. Al mateix plat també se'l pot anomenar arròs rossejat o rossejat (no «arroseixat» o «arrosejat», com se sol escriure): el nom del plat no ve d'arròs, sinó de la tècnica coneguda com rossejar (daurar, rossar, enrossir). En aquest sentit, substituint l'arròs per fideus, tenim els fideus a banda, o rossejat de fideus o fideus rossos, plat que no s'ha de confondre amb la fideuà de Gandia.

Elaboració

Prepareu el brou de peix de la forma habitual, fent-hi abans un sofregit a la mateixa cassola on l'elaboreu, o posant-hi els alls trinxats, el tomàquet trinxat i les nyores i, opcionalment, una culleradeta de pebre vermell i el peix. Feu-lo coure uns 25 minuts. Coleu el brou i reserveu-lo. Comproveu el punt de sal.

Ingredients

– Brou:

- Un quilo de peix de sopa (escòrpora, juliola, rata, aranyes, cintes, un cap de rap...)
- Un tomàquet gros.
- 2 alls.
- 2 nyores.
- Una culleradeta

de pebre vermell.

- Sal.
- Aigua (doble volum que d'arròs).

– Arròs:

- Mitja cabeça d'all.
- Oli.
- Sal.
- Una sèpia mitjana.
- 4 tasses d'arròs (uns 400 grams).

– A part, en una paella amb un cul d'oli roent, hi enrossiu els grans d'all, oberts per la meitat i sense pelar, o bé pelats. Els retireu i hi afegiu la sèpia tallada a trossets i la feu coure uns minuts; hi tireu l'arròs i l'aneu enrossint, remenant sense parar amb una cullera de fus-

ta. Hi tireu el brou del peix, calent i colat, procurant que l'arròs quedi sec com la paella.

– Cal que cogui –depèn de la classe– uns 15/20 minuts, els primers 5 o 10 a foc alt i després més baix. Abans de servir-lo, deixeu-lo reposar uns 5 minuts més. Ha de quedar una mica grenyal (poc fet), com tots els arrossos.

Notes

Hi ha qui el serveix amb un alloli; de totes maneres, és millor reservar aquesta salsa per al peix, si se serveix. Però, en general, a la regió d'Alacant s'hi prefereix una salmorreta (tomàquet, all, vinagre...).

– Els mariners mengen abans el peix junt amb patates, cebes i altres verdures que han bullit amb el brou, i, després, l'arròs. Hi ha variants consistents a posar al brou o a l'arròs un sofregit normal (que inclogui ceba) o fet amb all, tomàquet i pebre vermell; afegir-hi safrà i una nyora, o pebrot de romesc i llorer.

Agustí Ensesa Bonet

Escola de Tastavins del Gironès, amb la col·laboració de l'alumna Gisela Solà Lafuente

El vi

Terres negres

Criança 2007

Com molt bé es diu, la Tramuntana és un vent de terra, impetuós, clement, tenaç i allà on les vinyes pateixen aquests forts vents, s'elaboren vins com aquest negre amb D.O. Empordà. De color cirera intens amb reflex vermell grana. Elevada potència aromàtica, fruites negres confitades, tocs de fumats que recorden les brases mig enceses després de fer la carn, molt mineral, marcant la terra d'on prové, es-

preciat i amb un rastre de cuir vell. Impressiona a l'entrar en boca per la seva suavitat inesperada, és equilibrat, de persistència mitjana i deixa al seu pas notes de mores i aranyons. Regust llaminer i golós. Elaborat majoritàriament amb Carinyena veremada molt madura i després d'haver rebut llargues maceracions. És un vi ideal per ser consumit durant els proxims 5 anys. Òptim per maridar amb tot tipus de carns

vermelles, com un filet de vedella amb salsa de rostit. Preu aproximat: 12 euros.

El celler elaborador: Espelt Vicultors està situat al poble de Vilajuïga, a l'Alt Empordà, entre paisatges meravellosos de mar i muntanya. Té dos edificis que junts presenten tradició i modernitat, la masia i el nou celler que la família va inaugurar l'any 2000, tot i que compta amb uns avantpassats que ja s'havien dedicat al cultiu de la vinya. De fet, tota la família transmet una gran passió pel bon vi. Per a més informació: www.espeltvicultors.com o www.girovi.cat.

Col·leccionisme

Expo gegant a Quart

La mostra de col·leccionisme que comença dissabte, amb tot d'activitats paral·leles, espera un nou rècord de participació

Xavier Romero

Aquest proper dissabte, Quart, la vila de la terrissa, tornarà a marcar un rècord de participació en la seva exposició de col·leccionisme en general. La mostra serà inaugurada al local social a les 10 del matí, i amb horaris de matí i tarda romandrà oberta fins al diumenge dia 18, dins dels actes de la festa major de la localitat. Per al mateix diumenge està convocada la tradicional trobada d'intercanvi i venda de plaques de cava i col·leccionisme, amb la presentació de la peça commemorativa, intercanvi de punts de llibre, i la presència de comerciants i de particulars. També hi haurà una demostració de camions teledirigits, a l'exterior del mateix local, organitzat tot plegat pels Amics del Col·leccionisme de Quart, amb la col·laboració de l'Ajuntament i d'El Troc, el Butlletí català del col·leccionisme.

Un any més l'organització ha editat un interessant i ben il·lustrat butlletí/revista a tall de catàleg de la mostra, que recull diversos escrits de presentació a càrrec de l'alcalde, Quim Cufí, de l'entitat organitzadora, de Joan Ferrer, i d'aquest cronista; per donar pas a continuació a la ressenya entre biogràfica i de presentació de les seves col·leccions, de disset dels participants assidus en aquest singular certamen. En tots els textos s'exposa informació, pedagogia i encoratjament perquè per una banda la gent no llençi coses d'interès, i per l'altra promoure l'aparició de nous practicants d'aquest col·leccionisme popular tan satisfactori i profitós. La mostra

de Quart es referma, doncs, com un referent clar i a l'alça en aquesta activitat cultural i d'esbarjo per a totes les edats i segments de la població.

Pendents de tancar el llistat definitiu, aquests són alguns dels molts participants en la XIV exhibició de Quart, gairebé tots ells presentant temàtiques diferents: Moisès Auguet, Antoni Barcelona, Fernando Barrio, Mn. Pere Bellvert, Lluís Benejam, Lluís Besalú, Josep Borrego, Miquel Bosacoma, Montserrat Bou, Narcís Bou, Pere Cabarrocas, Guillem Cabello, M. Carme Capilla, Josep M. Casas, Jesús Cercadillo, Xavier Córdoba, Helena, Lluís i Laura Córdoba, Pilar Cornellà, M.Carme Costart, Quim Cufí, Pere Cullerell, Narcís Culubret, Enric Delgado, Robert Deulofeu, Kiku Ezquioga, Lluís Fabrellas, Jaume Felip, Pilar Fernández, David Fortià, Fina Freixes, Joaquím Fuentes, Josep Fullà, Pere Galles, Narcís Gibert, Roman Guari, Albert Lozano, Sèrpio Luján, Miquel Llapart, Fusteria Lloret, Josep Martí, Josep A. Martínez, Lluís Masferrer, Alex Masferrer, Enric Mir, Remei Mulleras, Andrés Muñoz, Pedro Luis Muñoz, Josep Odena, Edelmà Ochoa, Robert Parera, Guillem Pellejero, Carme Pérez, Salvador Plantalech, Sebastián Porcel, Josep Puig, Albert Pujol, Josep Ribas, Joan Rius, Mònica Roig, Xavier Romero, Remei Roura, Ramon Roura, Josep Ruano, Joan Sánchez, Denci Sellés, Enriqueta Serrano, Maria Solà, Teresa Tarrida, Anna M. Turbau, Isaac Turon, Max Varés, Dolores Verdaguer, Alba Vila, Narcís Vila i Carles Vila.

Gironins del segle XIX

Plàcid Fàbrega Julià

Quan es va girar per dir adéu a la seva mare, va veure com plorava. Ell va voler fer el cor fort, perquè al fer-li l'últim petó li hi havia dit que allò era el millor per a tots.

Plàcid Fàbrega Julià va néixer a Camallerà el 1889, en el si d'una família pagesa. Quan només tenia cinc anys va quedar orfe de pare i la seva mare només va poder tirar endavant els seus vuit fills gràcies a l'ajuda dels parents. En aquestes circumstàncies, Plàcid –com tants altres nois de la seva època– va trobar una sortida òptima en el sacerdoti, que a més permetia un cert ascens social. En el seu cas, va entrar com a novici a la Congregació dels Germans Maristes quan només tenia quinze anys, el 1905. Després de la preceptiva formació, el 1910 va fer els vots perpetus, esdevenint membre de ple dret de la comunitat i prenent com a nom de religió el de germà Bernat.

Aleshores va ser destinat a l'escola marista d'Igualada i, paral·lelament, es va treure el títol oficial de magisteri a la Normal de Lleida el 1912. Tot seguit va ser enviat primer a València, el 1914, i dos anys més tard, al Col·legi de la Concepció de Barcelona.

El 1925 la seva vida va patir un canvi radical en ser traslladat a l'escola de Vallejo de Orbó, a la província de Palència, on va haver d'atendre els fills dels miners del carbó. El 1931, just quan es proclamava la Segona República, va ser enviat a Barruelo, un altre poble miner de Palència, i hi va desenvolupar una intensa activitat, no només educativa sinó també associativa, amb l'objectiu de mantenir els joves dins la ideologia catòlica, malgrat els vents de canvi que bufaven a Espanya. En aquella zona la conflictivitat social i política era important, i la situació va esclatar definitivament l'octubre de 1934, amb la proclamació de la independència de Catalunya i, sobretot, amb la revolució dels miners asturians. A Barruelo també hi va haver mobilització obrera i el col·lectiu religiós va ser un dels seus objectius al considerar-lo aliat de les classes poderoses. Per evitar problemes, els maristes van intentar fugir del poble, però durant l'escapada, una patrulla va sorprendre al germà Bernat, que va ser assassinat a trets.

Plàcid Fàbrega Julià, el germà Bernat, va morir el sis d'octubre de 1934 quan tenia 45 anys. El règim franquista va promoure la seva beatificació que, finalment, es va fer efectiva el 28 d'octubre del 2007.

Xavier Carmaniu Mainadé
Historiador i periodista

Tocar fusta

O suro, o espart... El cas és enfilar-se en uns talons o en unes «cunyes» d'impacte per allargar les cames ara que a l'estiu gosem més ensenyar-les; i ja per acabar de completar una base ben sòlida, atreueix-te a deixar de banda els colors habituals i tenyeix de rosa, de verd o de blau els teus peus

TEXT: ANA RODRÍGUEZ

Tendències

15 Domicinal
Diumenge 11
de juliol de 2010

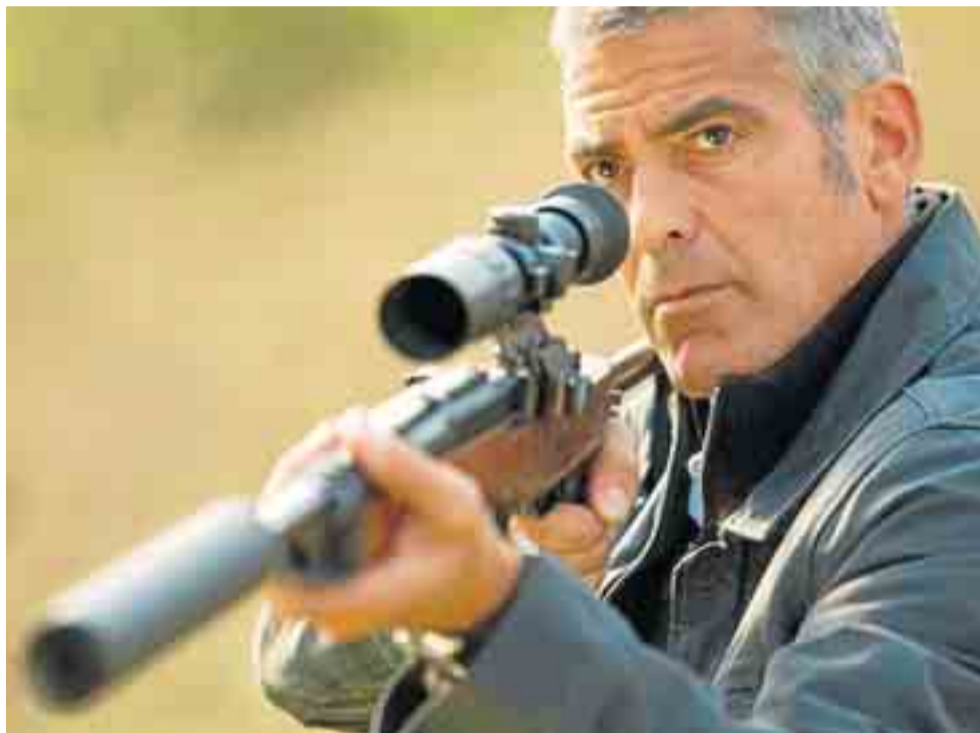

- 1 Amb repunt, Mango.
- 2 Botí *peep toe*, Armand Basi.
- 3 Taló arrodonit, Fly London.
- 4 Espardenya, Mango.
- 5 Trena, Fly London.
- 6 Violeta, Fly London.
- 7 Al turmell, Fly London.
- 8 Esclops estampats, Gunnels.
- 9 Sandàlia amb *strass*, Venca.

L'últim encàrrec

El polifacètic George Clooney interpreta Jack, un assassí a sou que abans de posar fi a la seva carrera accepta una darrera missió que el portarà a conèixer, sobtadament, la felicitat

TEXT: PEP PRIETO

George Clooney, més que un (esplèndid) actor, productor i director, és pràcticament una denominació d'origen. Pocs cognoms van tan associats a uns mínims de qualitat i aconsegueixen, amb la seva sola presència en un cartell, generar tantes expectatives sobre una pel·lícula. D'acord que no és infal·libre (*El buen alemán* o *Ella es el partido*, per exemple, es quedaven en terra de ningú), però la seva és una de les trajectòries més sòlides i coherents del cinema nord-americà actual. La seva nova aposta porta per títol *The American*, que adapta una novel·la del ja desaparegut Martin Booth i fa tota la pinta de convertir-se en un dels films cabdals de la propera temporada de premis. D'al·licients no n'hi falten: una història que bascula entre el romanticisme, el fatalisme i la denúncia; un director de prestigi (Anton Corbijn, autor de nombrosos videoclips de referència i responsable de la magnífica *Control*) i un Clooney que continua traient punta a la seva fascinació pel cinema clàssic. I, com acostuma a ser habitual en les cintes que produeix o protagonitza, aquesta s'ha rodat amb una certa artesania i un presupost gens desorbitat.

El protagonista de *The American* és Jack, un implacable assassí a sou que, després d'una

missió a Suïssa que es torça fins a extrems inesperats, decideix replantejar-se la seva existència. En poques paraules, n'està fart de matar i vol viure en pau. Però, per lleialtat als seus superiors, accepta un darrer encàrrec: anar a una petita vila italiana per localitzar una arma que ha caigut en males mans. Jack, però, no triga a sentir-se estranyament còmode al poble, considerant-se feliç per primer cop en molts anys. Dos personatges seran clau en aquesta situació: la seva creixent amistat amb Benedetto, el veterà capellà local, i l'entrada en escena de Clara, de la qual Jack s'enamorarà.

«The american»

Dirigida per Anton Corbijn, recorda alguns «thrillers» dels 70, que donaven importància a la dimensió moral dels personatges

Corbijn aposta per un equilibri entre costumisme i drama de suspens no exempt d'una certa experimentació visual, ja que *The American* recorda alguns thrillers dels 70 on també era més important la dimensió moral dels personatges que l'acció pura i dura. El repartiment del film, que s'estrena el proper 17 de setembre al nostre país, inclou Bruce Altman, Violante Placido, Paolo Bonacelli, Thekla Reuten (vista a *Escondidos en Brujas* i a la sèrie *Perdidos*) i Irina Björklund.

DVD

Millennium 3

Director: Daniel Alfredson.
Intèrprets: Michael Nyqvist, Noomi Rapace.
Distribuidora: Emon.
Durada: 148 minuts.
La tercera i última (afortunadament) adaptació de la saga literària de Larsson, encara pitjor que les anteriors per la seva arítmia narrativa i l'absoluta incapacitat per generar tensió entre els personatges. Trist balanç, i més tenint en compte que el llibre en què es basa donava per infinitament més. El millor continua sent la interpretació de Rapace, l'únic al·licient real de les tres pel·lícules, però els seus esforços queden completament eclipsats per les deficiències d'Alfredson: les escenes del judici estan rodades amb tanta poca traça que són tota una invitació a la migdiada. **P. P.**

Recuérdame

Director: Allen Coulter.
Intèrprets: Robert Pattinson, Emilie De Ravin.
Distribuidora: Aurum.
Durada: 113 minuts.
Melodrama d'argument hiperbòlic (el germà d'un noi que s'ha tret la vida s'enamora d'una noia que ha vist morir la mare en idèntiques circumstàncies) destinat a fer plorar la grada adolescent i, sobretot, la legió de fans de Pattinson, que repeteix sense vergonya tots els tics que ja ha explotat fins a la sacietat a la sèrie *Crepúsculo*. Coulter intenta donar-li un mínim d'entitat visual al producte, però al final només li salven la papereta secundaris de la talla de Pierce Brosnan, Lena Olin i Chris Cooper. **P. P.**

Querido John

Director: Lasse Hallström.
Intèrprets: Armanda Seyfried, Channing Tatum.
Distribuidora: Sony.
Durada: 105 minuts.
Una novel·la del sempre terrible Nicholas Sparks és el punt de partida d'un altre melodrama romàntic basat en les desgràcies i els desenganys sentimentals. Per més que no valgui el preu de l'entrada, s'ha de dir que Hallström s'ho pren amb la suficient seriositat perquè el resultat estigui per sobre de la mitjana d'aquest tipus de producte. En qualsevol cas, *Querido John* només serveix per comprovar que Seyfried és prou bona actriu i que Tatum és tan dolent que tomba d'esquena. **P. P.**

La niñera mágica y el Big...

Director: Susanna White.
Intèrprets: Emma Thompson, Ralph Fiennes.
Distribuidora: Universal.
Durada: 109 minuts.
La nova aventura de la mainadera màgica, esplèndidament interpretada per Thompson, encara és millor que la seva predecessora: no només guanya en dinamisme narratiu i enginy visual (les escenes d'acció, que ratllen el deliri, són dignes del millor Tim Burton), sinó que té l'encert de fitxar grans secundaris com Ewan McGregor, Rhys Ifans, Maggie Gyllenhaal i la veterana Maggie Smith. Atenció a la banda sonora d'un James Newton Howard en plena forma. **P.P.**

TASSES CERÀMICA AMB MOTIUS GAUDÍ, MIRÓ...

REPRODUCCIÓ FIGURES KLIMT, DALÍ...

Ara ens trobareu a

U - regal

Ferreteries Velles, 8 - Girona - Tel. 972 41 16 81 - uregal@grupnorfeu.es

Els Beatles de la Selva Big Band

La reconeguda formació dirigida per Ramon Alsina presenta dissabte a l'Estartit el seu nou disc, «SBB Jazz Orchestra meets The Beatles», en el qual versiona dotze temes del quartet de Liverpool

TEXT: RAMON MORENO

Sovint es diu que una *big band* és la màxima expressió del jazz. La seva gran eclosió com a forma artística esdevé als anys trenta del segle XX i el gènere (el format) s'ha mantingut al llarg del temps. A casa nostra, la Selva Big Band s'ha convertit en una de les referències indiscutibles en el món del jazz, amb una més que notable repercussió internacional que els ha portat a tocar arreu, de Roses a Tarragona i de l'Alguer a Cuba. Del seu dinamisme en són prova els diferents projectes que han engegat i que han tingut, en molts casos, una plasmació discogràfica: adaptacions de Frank Sinatra, Ella Fitzgerald o Sting i col·laboracions amb Adel Lee Davis, la Nina o l'Orquestra de Cambra de l'Empordà.

El nou projecte de la Selva Big Band gira al voltant dels Beatles, clàssics intemporals i de contínua actualitat malgrat que s'acaben de complir 40 anys de la seva separació, el 1970. Com explica l'*alma mater* i director de l'orquestra, Ramon Alsina, «el projecte *Beatles per sempre* és una idea que portem al cap ja fa uns anys per tal de retre homenatge al que fou el grup de música popular més important dels darrers anys 1960-70». Un projecte que es concreta en un espectacle en directe i un enregistrament discogràfic paral·lel.

EL REpte DE LA SELECCIÓ

El repte d'una selecció de temes que resultés apropiada per al disc i després fer-ne les pertinents adaptacions per a *big band* ha mantingut ocupat el mateix Alsina i el pianista i compositor Francesc Gener durant bona part d'aquest any fins arribar als enregistraments, la darrera quinzena de juny. La SBB és una formació que treballa els detalls i per a la primera selecció de temes va formar un grup de col·laboradors entesos en el món *beatle*. En van sortir prop d'una trentena de temes que han quedat reduïts a dotze per qüestions d'espai al disc.

Encara que ho pugui semblar, versionar els Beatles no és una tasca gens fàcil. El món n'és ple, de versions mediocres i d'altres pensades

SBB JAZZ ORQUESTRA MEETS THE BEATLES

per sortir del pas, però també de temes extraordinaris, també en format *big band* (sense anar més lluny el gran Count Basie va parir un disc extraordinari). Però el mim i el treball constant i dedicat ha portat la SBB a enregistrar un disc certament extraordinari, amb una brillant selecció i uns arranjaments que, potser, situen aquest disc, *SBB Jazz Orchestra meets The Be-*

atles (una picada d'ullet innegable per als seguidors més persistents dels de Liverpool, com ho és també la portada del disc) com el seu millor treball fins al moment.

És que al costat de temes habituals de la discografia «beatlemaniaca», com *Something* o *Here comes the sun*, hi figuren d'altres que han necessitat d'un innegable esforç d'adaptació al format *big band* com *Eight days a week* o *Day tripper*. Ramon Alsina es mostra igualment satisfet i remarca que «hem vist confirmat que les composicions dels Beatles tenen una immensa qualitat musical que permet el joc de canviar els arranjaments i algunes harmonies i apropar-les al llenguatge universal del jazz».

El resultat més evident de tot plegat és que la SBB fa indubtablement encara més grans els Beatles (que ja ho són) amb els matisos que donen a molts temes de Lennon i McCartney, fet que no decebrà els seguidors més fidels dels Beatles i que entusiasmarà, sens dubte, tot seguidor habitual de la Selva Big Band i de la música en general.

La presentació del disc està prevista per al proper dissabte, dia 17 de juliol, en un concert a l'Estartit durant el Beatles Weekend 2010, un festival que arriba a la seva cinquena edició i en el qual a banda de projeccions, exposicions, concerts, etc..., també s'oferirà, com a plat fort i en exclusiva, la presentació d'aquest *SBB Jazz Orchestra meets The Beatles*.

Els 5 més venuts

ESPANYA

- 1 ▲ **Can't be tamed** Miley Cyrus
- 2 = **Iconos** Marc Anthony
- 3 ▼ **A son de guerra** Juan Luis Guerra
- 4 ▼ **One love** David Guetta
- 5 ▲ **BSO Phineas & Ferb** Diversos

REGNE UNIT

- 1 = **Recovery** Eminem
- 2 ▲ **Night work** Scissor Sisters
- 3 ▲ **The element of freedom** Alicia Keys
- 4 ▲ **The defamation of Strickland Banks** Plan B
- 5 ▼ **Time flies. 1994-2009** Oasis

ESTATS UNITS

- 1 ▲ **Recovery** Eminem
- 2 ▼ **Thank me later** Drake
- 3 ▲ **Can't be tamed** Miley Cyrus
- 4 ▲ **Scream** Ozzy Osbourne
- 5 ▼ **Now 34** Diversos

CORTINATGES ESTEBA
CasaSryl

MATALÀS ANUK
encoixinat amb viscoelàstica
a partir de 240 €

SUMARI

11 de juliol de 2010

La novetat

Un SUV amb caràcter

El proper mes d'octubre, Nissan comptarà amb l'esportiu Juke per reforçar la seva gamma tot terreny

La presentació

Esperit italià

Alfa Romeo presenta el seu nou compacte, el Giulietta, que manté l'esportivitat i l'estil de la marca

Demani dia i hora
per passar la **ITV**

902 31 32 31

- Celrà
- Vilamalla
- Palamós
- Blanes
- Olot
- Ripoll
- Vic
- GIRONA

SUPLEMENT **MOTOR**

MOTOR

Suplement de **Diari de Girona**.

Director: Jordi Xargayó i Teixidor.

Coordenador: Alex Chenoix.

Disseny: Joan Montaner.

Redacció, Distribució i Publicitat:
Passeig Gral. Mendoza, 2. 17002
Girona.

Tel. 972 20 20 66 Correu electrònic:

motor.diaridegirona@epi.es

Fax 972 20 20 05

El teu primer

El mercat dels utilitaris compactes «premium» té un agosarat nou protagonista. L'A1 empeny a la firma de les quatre anelles en un mercat dominat fins ara pels Mini i Classe A, i al qual es va incorporar fa poc menys d'un any l'Alfa Romeo Mito. Una oferta de caràcter distintiu per a un sector amb vehicles urbans, però amb una càrrega de disseny, personalitat i tecnologia molt elevada.

D'aquesta manera, l'A1 aposta per una imatge molt moderna i que, amb un sol cop d'ull d'identifica que es tracta d'un membre de la família Audi. El frontal amb la gran graella *singleframe* defineix el seu estil tant com la línia lateral amb el cridaner arc del sostre i els grans

Amb l'A1, la marca alemanya incorpora un nou i primer esglaó d'accés a la seva gamma, amb tot el caràcter i la imatge esportiva que envolta la firma de les quatre anelles

passos de roda. El capó del motor i la portalada del maleter semblen embolicar la carrosseria, mentre que els grups òptics del darrere presenten un disseny tridimensional i proporcionen una imatge inconfusible tant de dia com de nit.

Juntament a les dues línies d'equipament Attraction i Ambition, Audi ofereix un paquet denominat style, que se centra en els elements multimèdia i en el dis-

seny interior. Una de les seves millors bases és la personalització de l'habitacle a través dels difusors d'aire de diferents colors, llums interiors LED o entapissats per als seients de colors molt expressius.

L'oferta d'equipaments inclou nombroses possibilitats per adaptar l'A1 a l'estil de cada conductor. Fins i tot per a l'arc del sostre s'ofereixen diferents co-

Diari de Girona

SI NO QUIERES ESPERAR 10 AÑOS, FIAT®

CARNE BERDE desde 5.990€

CARNE PUNTO desde 6.990€

CARNE BRAVO desde 9.990€

Porque ahora, además del Plan 2000E, tienes el Plan Fiat®.

Un programa de Fiat que con importantes ventajas económicas para renovar tu coche, asegura hasta 10 años. Consulta las condiciones detalladas en la Red de Concesionarios Fiat. Más con Fiat, ¡por qué esperar más!

NUEVO PLAN FIAT®

90

GARATGE INTERNACIONAL, S.A.

Ctra. Girona - Angles, S/N

Tel. 972 24 12 12

Salt (Girona).

AUDI

A1

Sofisticat i elegant

L'interior de l'A1 manté l'estil de la resta de models de la marca, encara que incorpora nous elements com les sortides per a la climatització, el quadre de rellotges o l'equip d'àudio.

lors. Els clients també podran sol·licitar molts d'aquests equipaments en un moment posterior a l'adquisició.

TFSI i TDI

Audi llança aquesta nova sèrie amb quatre motors de quatre cilindres. Els gasolina recorren a la tecnologia TFSI en cilindrades 1.2 i 1.4 amb potències de 86 i 122 CV, respectiva-

ment. Les sigles TDi van unides a les altres dues variants dièsel. En aquesta ocasió es tracta d'una unitat 1.6 amb dos nivells de potència; 90 i 105 CV. Les versions TDi de 90 CV i TFSI de 122 CV poden equipar-se opcionalment amb el canvi S Tronic de 7 velocitats.

A més, totes les motoritzacions destaquen pels seus reduïts consums,

amb valors mitjans d'entre 3,8 i 5,3 litres als 100 kilòmetres. De l'eficiència en totes les versions se n'encarreguen els sistemes d'arrencada i parada automàtics i de recuperació d'energia en frenada. El 1.6 TDi amb 90 CV de potència i canvi manual, emet només 99 grams de CO2 per quilòmetre.

En matèria dinàmica, l'A1 equipa un

tren de rodatge esportiu amb via forçada ampla i una direcció amb desmultiplicació directa. Una base que es recolza en altres detalls com en un equilibrat repartiment del seu, ja per si reduït, pes entre els eixos i un eficient sistema d'estabilització ESP amb bloqueig transversal electrònic en l'eix davanter en benefici d'un àgil comportament. DdG

Diari de Girona

VOTA I GUANYA

Tria el cotxe de l'any 2011

Participa i podràs guanyar una targeta BP ULTIMATE* carregada amb 200 euros de carburant cada mes.
-13 targetes per sortejar cada mes-

www.bpultimate.es

www.boschcarservice.es

Un val BOSCH CAR SERVICE per valor de 200€ per usar en qualsevol dels més de 600 tallers Bosch Car Service d'Espanya.
-3 vals per sortejar cada mes-

ENTRA A LA PÀGINA WEB I PARTICIPA DE FORMA GRATUÏTA

www.mejorcoche.epi.es

Els cotxes seleccionats com a candidats són:

ALFA ROMEO GIULIETTA

AUDI A1

SAAB 9-5

Personalitat «crossover»

L'estètica esportiva del «Juke» és un dels principals valors que caracteritzen aquesta nova gamma de la marca japonesa Nissan.

El proper mes d'octubre, el nou Juke convertirà a la gamma Nissan en una de les principals protagonistes del mercat dels tot terreny lleugers, també coneguts com a «crossover». Una nova incorporació que Nissan Espanya ja té gairebé a punt. Després de la seva presentació al saló de l'Automòbil de Ginebra, aquest nou model ha despertat un gran interès. Aquesta oferta ja compta amb una llista de preus per al seu model d'entrada, el 1.6 gasolina de 117 CV. D'aquesta manera, el Juke estarà disponible a partir de preus com els 16.250 € del Visia, 17.350 per a l'acabat Acenta 17.350 €, 17.850 en el cas del Tekna Sport i 18.950 per a la versió més equipada, denominada Tekna Premium. Els primers lliuraments del vehicle es realitzaran el proper mes d'octubre.

Amb l'aparició del Juke, Nissan consolida la seva posició de lideratge de vehicles crossover, amb un total de quatre models en la seva gamma; Juke, Qashqai, Qashqai+2 i Murano. Aquest nou component es presenta com una atractiva alternativa per al segment dels utilitaris compactes, ja que incorpora un producte amb un enfoc esportiu al segment dels tot terrenys, de la mateixa manera

Nissan prepara l'arribada del Juke

La marca enllesteix els detalls del llançament d'aquest tot terreny previst pel mes d'octubre

que va fer al seu moment el seu germà gran, el Qashqai. El Juke, amb 4,13 metres de llarg sorprendrà per disseny i tecnologia. Juke combina la robustesa d'un SUV i el dinamisme d'un hatchback esportiu. La part baixa de la carrosseria té influències dels SUV, amb grans passos de roda. Tot i això, l'alçada, la línia aerodinàmica inclinada del sostre i el perfil de les seves finestres s'assemblen a les d'un cupè esportiu.

El Juke estarà disponible amb tres motoritzacions. A dalt de la gamma es troba una nova unitat de benzina 1.6 amb injecció directa turboalimentada de 190 CV. També estarà disponible el motor atmosfèric d'1,6 litres de gasolina (117 CV), i un motor dièsel common rail de 1.5 litres dci (110 CV). Respecte a les transmissions, el propulsor gasolina 1.6 turbo, en la seva versió més alta de gamma, estarà disponible amb tracció a les quatre rodes All-MODE 4x4-i d'última generació de Nissan, amb tecnologia sensible al parell motor. D'altra banda, el motor atmosfèric de 1.6 litres gasolina estarà disponible amb una caixa manual de cinc velocitats o amb la caixa automàtica Xtronic CVT; mentre que el 1.5 dièsel munta un canvi manual de 6 relacions. **DdG**

Diari de Girona

AUTOS TONI

**COMPRAVENDA DE VEHICLES NOUS, D'OCASIÓ I KM 0 - VEHICLES SENSE CARNET
FINANÇAMENT A LA SEVA MIDA, SENSE ENTRADA I GARANTIA FINS A 12 MESOS**

SUZUKI VITARA 1.6 JLX. ANY 93

3.100 € OPEL FRONTERA 2.2TDI. ANY 01

7.900 € PEUGEOT PARTNER 1.9 D. ANY 06

5.500 €

**Polígon CAN ILLUS - Ctra. C-63, km 33 (Ctra. Anglès-Sta. Coloma, davant gasolinera) - 17441 BRUNYOLA
Tel. - Fax 972 42 32 65 - Tel. mòbil 608 43 00 84 - www.autostoni.com - e-mail:toni@autostoni.com**

ADN 100% italià

S Nascut al *Centro Stile Alfa Romeo*, el nou Giulietta, és un hatchback de 5 portes, amb un estil totalment italià i realitzat sobre la plataforma *Compact* de la firma italiana. Una nova base sobre la qual s'assenta el compacte de la marca, que permet conjugar el confort, l'aprofitament de l'espai interior i del maleter amb l'esperit dinàmic que caracteritzen a aquest constructor.

El frontal es desenvolupa a partir de la interpretació del clàssic escut d'Alfa

Romeo, inserit en el para-xocs davant i suspès entre les preses d'aire. Els amplis vidres laterals recorden als d'un cupè i la línia lateral és ben fluïda degut a que les manetes per obrir les portes del darrere queden amagades al marc de la finestra. Tot això en unes dimensions que han crescut fins als 4,35 metres, el que li permeten compartir amb un còmode habitacle i un maleter de

350 litres de capacitat.

A més, el plaer de conducció i el confort pot adaptar-se a les necessitats de cada client gràcies al selector Alfa DNA, el dispositiu que personalitza el comportament del cotxe basant-se en diferents estils de conducció o condicions de carretera. Aquesta plataforma ha estat dissenyada per integrar i coordinar els diferents sistemes de control electrònic amb tres modalitats bàsiques de funcionament (Dynamic, Normal i All Weather). Aquest dispositiu, de sèrie en tota la gamma, permet modificar els paràmetres de funcionament del motor, canvi, sistema de direcció i diferencial electrònic Q2, a més de les lògiques de comportament del control de l'estabilitat (VDC).

El catàleg s'estructura en dues versions

(Progression i Distinctive), a les quals s'afegeixen dos paquets de personalització (Sport i Premium). Tots els dispositius relacionats amb la seguretat activa i passiva són de sèrie en tota la gamma. De fet, la versió Progression, té previst de sèrie l'Alfa DNA (amb diferencial electrònic Q2 i DST), el VDC (inclou ASR i hill holder), 6 coixins de seguretat, cinturons davanters amb pretensor doble i seients davanters amb sistema «anti-plash».

La dotació de sèrie també inclou el climatitzador manual, llantes de 16 polzades, volant de pell, vidres elèctrics davanters i del darrere, ordinador de viatge, equip d'àudio estèreo amb 6 altaveus i reproductor de CD MP3. **DdG**

ALFA ROMEO
GIULETTA

Diari de Girona

Pla Fàcil d'Opel:

Et donem **2.000 €** del Pla 2000 E sense cap restricció.

- Tant se val l'antiguitat del cotxe que lluris.
- Tant se val la comunitat autònoma on visquis.
- Tant se val el tipus de motor del teu nou Opel.

Corsa 1.2 85cv des de **9.800€**
P.V.P. sense promoció 13.300€

Astra GTC CDTi 110cv des de **13.900€**
P.V.P. sense promoció 20.812€

Zafira 1.7 CDTi 110cv des de **16.700€**
P.V.P. sense promoció 22.720€

www.opel.es

Wir lieben Autos

Consum mixt (l/100 km) / Emissions de CO₂ (g/km). Gamma Corsa: 4,5-7,9/119-190; Gamma Astra 4,9-9,2/119-221; Gamma Zafira: 6,0-9,6/138-230. Pla Fàcil aplicable a l'Astra GTC, Astra SW, Astra Sedán, Corsa, Zafira i Meriva AM10.5 per a particulars que llurin un vehicle usat. P.V.P. del fabricant a la Península i les Balears fins al 31/03/10. IVA, transport, impost de matriculació, kit d'accessoris, descompte promocional i Pla Fàcil inclòs per al Corsa 3p Essentia 1.2 85 CV amb aire condicionat i ràdio CD, per al Zafira Essentia 1.7 CDTi 110 CV amb aire condicionat i ràdio CD, i per a l'Astra GTC "111" 1.7 CDTi 110 CV Pack 111 + pacell funcional. Després de matriculació no inclòs. Només als Concessionaris Opel que participin voluntàriament en aquesta promoció. Consulta les condicions de l'oferta al teu Concessionari Opel.

Angel Blanch

Ctra. Nacional II, Km. 710 . Tel. 972 47 60 28. FORNELLS DE LA SELVA. Anselm Clavé, 97. Tel. 972 33 53 53. BLANES
Ctra. de la Mata, s/n. Tel. 972 58 40 65. BANYOLES. Av. Europa, 1 i 3. Tel. 972 26 03 62. OLOT

VEHICLES D'OCASIÓ CERTIFICATS

Àngel Blanch té cotxes perfectes per a tu, perfectes per a tothom

Renault Clio 1.5 D
Any 06
Pack elèctric, 5 portes, fars
antiboira, CD

7.900 €

Citroën C-3 1.4 HDI Collection
Fars antiboira, sensors
pluja/llum, control cruiser
Any 06 - 70 cv

6.500 €

Opel Vectra SW 1.9 CDTI
Any 05
Llantes, antiboira, telèfon

9.200 €

Nissan X-Trail 2.2 DCI
Any 06
Full equip

17.950 €

Ford Mondeo Ghia 2.0 TDCI
115 cv - Any 05
CD, antiboira, llantes, pack
elèctric

6.500 €

Seat Altea 1.9 TDI
Pack elèctric, AC, DA
Any 06

11.200 €

Audi A4 2.0 TDI 140 cv
Any 05
Impecable. Full equip

16.800 €

Ford Fiesta 1.4 TDCI
Ambient AC, AE, TC
Any 07

7.200 €

Opel Zafira 1.9 CDTI
Any 06
Cosmo full equip. 70.000 km

14.300 €

Opel Frontera 2.2 DTI 120 cv.
4x4, 5 portes, pell
AC, DA, TC, AE, defenses,
llandes, fars antiboira

11.600 €

Opel Corsa 1.3 CDTi
Any 06
MP3, A/C, D/A, CD, volant cuir

6.500 €

Citroën C-3 1.1 Furio
AC, TC, AE
Any 08

7.200 €

Hyundai Getz 1.1
5 portes
Any 04

5.300 €

Seat Leon 1.9 TDI
110 cv. Pack elèctric
Any 06

10.600 €

Peugeot 206 1.6 HDI
5 portes
Any 05

6.900 €

Peugeot Partner 1.9 D Combi 5
Any 06
AC, DA, airbags

Des de 5.500 €

EL CANVI DE NOM NO ÉS INCLÓS AL PREU DELS VEHICLES

Grup Blanch
vehicles d'ocasió

FOIRELLS: Ctra. Nacional 6, km 710 - Tel. 972 470 956
BANYOLES: Ctra. de Mata 641 - Tel. 972 564 000
BLANES: Avinguda Claret 93 - Tel. 972 335 333
CLOT BLANCAU TO 2005: Av. Europa 1-9 Tel. 972 201 404
DIRECCIONARI ESPECIAL PER CORDA I PROMISSA

Principals avantatges que ofereix el programa G2

- Revisió de 50 punts abans de la seva exposició
- Preparació total de la mecànica i aparença externa
- 14 dies de compromís de canvi a 1.000 Km, excepte "Economy"
- Oferta de financiació personalitzada
- Prova del vehicle garantitzada el mateix dia

CITROËN **select**

VEHICLES D'OCASIÓ

> Totes les marques i models > Finançament a la seva mida > Vehicles totalment revisats > Garantia Selecció XXI

CITROËN C2
1.4 HDi FURIO 70 CV
Any 2007 7.900 €

CITROËN C3
1.4 HDi 90 CV COOL
Any 2008 10.500 €

CITROËN C4
1.6 HDi 110 CV COLLECTION
Any 2008 11.500 €

CITROËN C4 SEDAN EXCL.
1.6 HDi 110 CV
Any 2008 15.900 €

CITROËN NOU C5 HDI
170 CV EXCLUSIVE PACK CUIR
Any 2008 27.500 €

CITROËN NOU C5 HDI
110 CV PREMIER
Any 2008 18.500 €

CITROËN NOVA BERLINGO
HDI 90 CV SX MULTIS.
Any 2009 14.800 €

SUZUKI GRAND VITARA
1.9 DDIS 125 CV 3P
Any 2008 15.800 €

RENAULT SCÉNIC II
1.5 DCI 80 CV Conf. Authent.
Any 2005 9.300 €

OPEL CORSA
1.4 90 CV 3P SOSTRE
Any 2007 8.900 €

CHEVROLET LACETI
2.0 TCDI 120 CV 5P
Any 2007 7.500 €

FORD FOCUS WG
1.6 TDCI 90 CV TREND
Any 2008 12.100 €

CITROËN XSARA PICASSO
1.6 HDi 110 CV LX
16.300 €

CITROËN C3 PICASSO HDI
90 CV EXCLUSIVE
17.700 €

APROFITA EL NOSTRE
"NOU PLA PREVER" de V.O. a

G A R A G E
A N D R E U

Vine i t'informarem!

G A R A G E
A N D R E U

C/ Antoni Barnés i Gultresa, 8 • Tel. 972 206 808 • GIRONA
Ctra. Palafrugell-Palamós • Tel. 972 302 825 • MONT-RAS
info@garatgeandreu.com - www.garatgeandreu.com

YO SOY GIULIETTA
Y ESTOY HECHA DE LA MISMA
MATERIA QUE LOS SUEÑOS.

Máxima estabilidad y control gracias al sistema Alfa DNA con diferencial electrónico Q2. Reducción de emisiones de CO₂ y elevadas prestaciones ofrecidas por los motores turbo de nueva generación. Habitabilidad y seguridad al máximo nivel de la categoría garantizados por el innovador chasis con aluminio.

SIN CORAZÓN, SÓLO SERÍAMOS MÁQUINAS.

Carre Alfa Romeo Giulietta. Consumo (l/100 km) entre 4,4 y 7,6. Emisiones CO₂ entre 114 y 177 (g/km). *Costo SMS 0,15€; sólo 1 SMS necesario.

Giulietta

alfaromeo.es

GARATGE INTERNACIONAL. Ctra. Girona a Anglés, s/n. Tel.: 972 24 12 12. SALT (Girona)